

POPULYTICS

What would you do?

Resultaten van een inwonersraadpleging over ‘Samenleven vanaf dag één’ in de gemeente Eindhoven

Datum: December 2023 (definitief)

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van de gemeente Eindhoven.

Tom Geijsen

Shannon Spruit

Aylin Munyasya

Mark Beumer

populytics.nl

Management samenvatting

Tussen 16 september en 23 oktober 2023 hebben 3.213 inwoners van de gemeente Eindhoven deelgenomen aan een raadpleging over ‘Samenleven vanaf dag één’. Wat zijn de belangrijkste resultaten?

AANLEIDING

- In heel Nederland vangt de overheid vluchtelingen op, ook in Eindhoven. De gemeente vindt het belangrijk om te helpen bij de goede opvang voor mensen die bescherming zoeken. En te zorgen dat zij direct mee kunnen doen in onze stad. De gemeente noemt dit ‘Samenleven vanaf dag één’. De gemeente heeft Populytics en OnMigration gevraagd een raadpleging te houden volgens de methode Participatieve Waarde Evaluatie (PWE). De essentie van een PWE-raadpleging is dat deelnemers 20 minuten op de stoel van een beleidsmaker, bestuurder of politicus plaatsnemen en het beleidsdilemma ervaren. De methode PWE is ontwikkeld aan de TU Delft.
- Het onderzoek kende twee hoofdvragen:
 1. Welke doelen vinden inwoners belangrijk bij ‘samenleven vanaf dag één’? (Adviespagina A)
 2. Wat zou de gemeente op en rond opvanglocaties moeten regelen? (Adviespagina B)
- In de raadpleging is deelnemers ook gevraagd hoe zij aankijken tegen vluchtelingen in de samenleving op een schaal tussen 0 (negatief) en 100 (positief). 67% van de Eindhovenaren heeft een (licht) positieve houding ten aanzien van vluchtelingen in de samenleving. Daarmee lijkt de gemiddelde Eindhovenenaar wat positiever tegenover vluchtelingen te staan dan het landelijke gemiddelde.
- Alle hiernavolgende resultaten zijn representatief voor de gemeente Eindhoven op de kenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en woonwijk.

ADVIESPAGINA A: WAT VIND JIJ BELANGRIJK BIJ ‘SAMENLEVEN IN EINDHOVEN VANAF DAG ÉÉN’?

- Bij het verdelen van 30 punten over acht doelen krijgen drie opties *gemiddeld genomen* de meeste punten: ‘Dat vluchtelingen de Nederlandse taal en cultuur kennen’ (5,6 punten), ‘Dat het in en rond opvanglocaties veilig is’ (5,2 punten), ‘Dat vluchtelingen werken. Of een opleiding volgen’ (5,0 punten). Dit zijn de drie belangrijkste doelen voor Eindhovenaren om op een goede manier samen te leven met vluchtelingen.
- Deze prioriteiten zijn consistent als we het gemiddelde voor de hele gemeente uitsplitsen naar verschillende inwoners:
 - Bij inwoners van verschillende leeftijden, geslacht en opleidingsniveaus zien we dezelfde prioriteiten in dezelfde volgorde. Dit zien we ook tussen de verschillende stadsdelen.
 - Ook inwoners met verschillende waardenoriëntaties op dit thema hebben dezelfde, gedeelde prioriteiten. We zien vier grondhoudingen: variërend van positief-empathisch naar vluchtelingen tot afstandelijk-kritisch.

- De verschillen die overblijven zijn accentverschillen. Inwoners met een (licht) negatieve houding jegens vluchtelingen hechten er relatief veel waarde aan dat opvang geen extra geld kost. Inwoners met een (licht) positieve houding hechten er relatief veel waarde aan dat vluchtelingen zich welkom voelen.
- Een dergelijke brede basis zien we zelden bij PWE-raadplegingen. Het wijst erop dat er geen polarisatie is op de vraag *hoe* Eindhovenaren en vluchtelingen moeten samenleven vanaf dag één. Adviespagina A uit deze PWE-raadpleging laat zien dat *verschillende* inwoners *dezelfde* prioriteiten hebben – ook de inwoners met een negatieve of juist positieve houding tegenover vluchtelingen.

ADVIESPAGINA B: WAT ZOU DE GEMEENTE OP EN ROND OPVANGLOCATIES MOETEN REGELEN?

- Bij het verdelen van 30 punten over tien voorwaarden waar opvanglocaties aan moeten voldoen krijgen twee opties *gemiddeld genomen* de meeste punten: ‘Dat het in en rond opvanglocaties veilig is’ (5,9 punten) en ‘Dat er aandacht is voor de leefbaarheid van iedereen in de buurt’ (5,0 punten). Vooral veiligheid zien veel inwoners als een randvoorwaarde: iets wat nooit in het geding mag komen en wat een kerntaak is van de overheid. Voor veel deelnemers zijn veiligheid en leefbaarheid sterk verbonden.
- Net als bij adviespagina A zien we consistente voorkeuren over verschillende inwoners van Eindhoven. De twee prioriteiten veiligheid en leefbaarheid zijn consistent over leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en stadsdeel. In de overige acht opties zien we wel wat variatie tussen verschillende inwoners.
- Inwoners met een (licht) negatieve houding jegens vluchtelingen en die met een (licht) positieve houding delen dezelfde topprioriteiten (leefbaarheid en veiligheid). Maar: de eerste groep geeft deze twee opties gezamenlijk meer dan twee keer zo veel punten. Anders gezegd, de zorgen zijn gedeeld, maar bij de groep met een (licht) negatieve houding aanmerkelijk meer uitgesproken.

CONCLUSIE

- In deze PWE-raadpleging schetsen inwoners van Eindhoven een duidelijk en consistent narratief hoe zij samen willen leven met vluchtelingen. De overeenkomsten tussen verschillende inwoners zijn daarbij sterker dan de verschillen.
 - *Doel:* Volgens de inwoners van Eindhoven moet opvang erop gericht zijn om vluchtelingen *zelfstandig* mee te laten doen met de maatschappij, zodat ze een *positieve bijdrage* daaraan kunnen leveren.
 - *Middelen:* Dit kan de gemeenschap primair bereiken door, ten eerste, vluchtelingen de mogelijkheid te bieden de *taal en cultuur* eigen te maken (incl. nadrukkelijk de Nederlandse normen en waarden), en, ten tweede, de mogelijkheid te bieden dat zij aan het *werk* kunnen of een *opleiding* kunnen volgen. Vluchtelingen moeten volgens de inwoners deze mogelijkheden ook benutten.
 - *Randvoorwaarde:* De verantwoordelijke instanties moeten te allen tijde de *veiligheid* en *leefbaarheid* voor met name inwoners, maar ook vluchtelingen borgen.

Inhoud

Management samenvatting	3
1. Introductie	6
2. Wat is de houding van Eindhovenaren ten aanzien van vluchtelingen?	11
3. Welke doelen vinden inwoners belangrijk bij samenleven vanaf dag één?	14
4. Wat zou de gemeente op en rond opvanglocaties moeten regelen?	30
5. Over het onderzoek	43
6. Methodologie & Verantwoording	45
7. Appendix: Kwalitatieve analyse adviespagina A	57
8. Appendix: Kwalitatieve analyse adviespagina B	66
9. Referenties	77

1. Introductie

Wat is belangrijk bij samenleven vanaf dag één?

Het thema vluchtelingen is actueel in Eindhoven, net als in de rest van het land. De gemeente heeft eind mei 2023 besloten om 900 asielzoekers te gaan opvangen. Daarnaast zijn er in Eindhoven al ruim 1.000 opvangplekken beschikbaar voor vluchtelingen uit Oekraïne. De gemeente is daarom in de hele stad op zoek naar nieuwe locaties om vluchtelingen op te vangen en te huisvesten. Bij de opvang van vluchtelingen hanteert de gemeente de visie ‘Samenleven vanaf dag één’.

Deze visie krijgt in de komende periode een concretere invulling. Daarover wil de gemeente advies van haar inwoners. Wat vinden zij belangrijk als het gaat om samenleven vanaf dag één? En: als inwoners een opvanglocatie in de buurt krijgen, wat vinden zij dat de gemeente moet regelen? Daarom heeft de gemeente Populytics en OnMigration gevraagd om een raadpleging te houden onder inwoners van de gemeente volgens de methode Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).

De essentie van een PWE-raadpleging is dat deelnemers 20 minuten op de stoel van een beleidsmaker, bestuurder of politicus plaatsnemen en het beleidsdilemma ervaren. In een PWE-raadpleging ervaren deelnemers het keuzevraagstuk van een overheid in een online omgeving. In diverse stappen beantwoorden deelnemers de vraag wat zij zouden adviseren als zij in de schoenen van de gemeenteraad of het College van Burgemeester en Wethouders zouden staan.

Het doel van de PWE is om ‘de tekentafel’ en ‘de keukentafel’ met elkaar te verbinden. Zo zien inwoners (de keukentafel) welke afwegingen de beleidsmakers moeten maken. Vanuit dit perspectief laten inwoners in hun advies weten aan de beleidsmakers wat zij het meest belangrijk vinden. Na het deelnemen aan een PWE-raadpleging begrijpen zij de situatie van de beleidsmaker beter. Daarnaast krijgen beleidsmakers (de tekentafel) overzichtelijke adviezen die vanuit duizenden keukentafels zijn gegeven. Een PWE-raadpleging stelt beleidsmakers in staat om hun keuzes zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de waarden, voorkeuren en zorgen van inwoners.

De grote kracht van deze methode boven een simpele ja-nee-vraag is dat er ruimte is voor allerlei middenposities (bijvoorbeeld ‘ja, mits’ of ‘nee, tenzij’), dat opties in samenhang worden afgewogen (‘ik vind *dit* belangrijk, maar óók *dat*’) en deelnemers ervaren dat er altijd meerdere kanten aan een vraag zitten. Er zijn namelijk meer relevante en legitieme ideeën over de invulling van het samenleven tussen Eindhovenaren en vluchtelingen.

De PWE-methode is in Nederland al eerder toegepast voor onder meer het opstellen van coronabeleid op de lange termijn (Geijsen et al., 2022; Mouter et al., 2021c) de evaluatie van transportbeleid (Mouter et al., 2021a), het ontwerptraject van de Lelylijn (Mouter et al., 2023b), het betrekken van inwoners bij klimaatbeleid (Mouter et al., 2021b) en de energietransitie (Mouter et al., 2021c; 2023a), en het betrekken van burgers bij aanpassingen aan het stelsel medische rijgeschiktheid (Spruit et al., 2021). Een grote en diverse groep burgers deed mee aan deze PWE-raadplegingen. Een ruime meerderheid van de deelnemers is positief over deze participatievorm.

Meer informatie over de PWE-methode is te vinden op: www.tudelft.nl/pwe en www.populytics.nl.

Opzet van de PWE-raadpleging ‘Samenleven vanaf dag één’

Opbouw raadpleging

Deze PWE-raadpleging onderzocht welke voorkeuren inwoners van de gemeente Eindhoven hebben voor verschillende doelen voor het Eindhovense beleid voor vluchtelingen. De PWE-raadpleging bestond uit vier delen:

1. Adviespagina A: Samenleven vanaf dag één. Welke doelen vind jij daarbij belangrijk? (zie Figuur.1);
2. Adviespagina B: Wat moet de gemeente regelen in en rond opvanglocaties? (zie Figuur.2);
3. Vragen over de deelnemer¹;
4. Vragen over de raadpleging.

FIGUUR 1 – ADVIESPAGINA A

The screenshot shows a survey interface with the following elements:

- Title:** Samenleven in Eindhoven vanaf dag één. Welke doelen vind jij daarbij belangrijk?
- Instruction:** Gebruik de + en - knoppen om 30 punten te verdelen. Geef veel punten als je iets belangrijk vindt.
- Survey Items:** Seven items, each with a text box and a score control (minus, 0, plus buttons):
 - Dat vluchtelingen de Nederlandse taal en cultuur kennen.
 - Dat vluchtelingen een vrijwillige bijdrage leveren aan de samenleving.
 - Dat vluchtelingen zo snel mogelijk zelfstandig zijn.
 - Dat opvang van vluchtelingen de gemeente geen extra geld kost.
 - Dat vluchtelingen zich makkelijk kunnen verplaatsen in de stad.
 - Dat vluchtelingen werken. Of een opleiding volgen om sneller aan werk te komen.
 - Dat het in en rond opvanglocaties veilig is.
 - Dat vluchtelingen zich welkom voelen in Eindhoven.

¹ Een deel van deze vragen stelden we aan het begin, en een deel aan het einde van de raadpleging. Voor de overzichtelijkheid beschouwen we dat als één onderdeel.

FIGUUR 2 – ADVIESPAGINA B

Wat zou de gemeente op en rond opvanglocaties moeten regelen?

Gebruik de **+** en **-** knoppen om 30 punten te verdelen. Geef veel punten als je iets belangrijk vindt.

<p>Dat buurtbewoners de mogelijkheid hebben om vluchtelingen te helpen. i</p> <p>- 0 +</p>	<p>Dat er in opvanglocaties ook woningen voor andere woningzoekers komen. i</p> <p>- 0 +</p>	<p>Dat buurtbewoners de voorzieningen op de opvanglocatie kunnen gebruiken. i</p> <p>- 0 +</p>
<p>Dat vluchtelingen meedenken over wat de gemeente op en rond opvanglocaties moet regelen. i</p> <p>- 0 +</p>	<p>Dat buurtbewoners meedenken over wat de gemeente op en rond opvanglocaties moet regelen. i</p> <p>- 0 +</p>	<p>Dat het in en rond opvanglocaties veilig is. i</p> <p>- 0 +</p>
<p>Dat er aandacht is voor de leefbaarheid van iedereen in de buurt. i</p> <p>- 0 +</p>	<p>Dat er genoeg te doen is voor kinderen en jonge vluchtelingen. i</p> <p>- 0 +</p>	<p>Dat de opvanglocatie schoon is. i</p> <p>- 0 +</p>
<p>Dat er genoeg mogelijkheid is voor ontspanning en recreatie voor vluchtelingen. i</p> <p>- 0 +</p>		

Een inclusieve en representatieve raadpleging

Deelname aan de raadpleging was mogelijk tussen 16 september en 23 oktober 2023. In die periode hebben 3.213 inwoners meegedaan aan één van de drie varianten:

1. *DigiPanel*²: Alle vaste leden van het DigiPanel van de gemeente Eindhoven zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de raadpleging. Via deze route deden 2.042 inwoners mee.
2. *Open raadpleging*: Alle inwoners van 16 jaar of ouder konden meedoen aan de open raadpleging. Dit hebben 766 inwoners gedaan.
3. *Deelname met uitnodiging via een brief*: Een representatieve groep van 10.000 adressen is willekeurig geloot uit de gemeentelijke administratie en heeft een brief met een unieke code ontvangen, waarmee iemand in het huishouden kon deelnemen de raadpleging. Zo hebben 565 inwoners meegedaan.

Naast deze reguliere raadpleging heeft de gemeente Studio Anne Ligtenberg gevraagd een ‘fysieke’ versie van de raadpleging te ontwikkelen. Deze raadpleging is tijdens verschillende groepsessies uitgevoerd, waarbij specifiek asielzoekers en statushouders, inwoners met een migratieachtergrond en inwoners met een laag opleidingsniveau zijn uitgenodigd. De resultaten van deze raadpleging worden in een losstaande rapportage gepubliceerd.

Door deze verschillende manieren aan te bieden om deel te nemen aan de raadpleging, borgen we zowel inclusiviteit als representativiteit:

- De open raadpleging vergroot de **inclusiviteit**, omdat iedereen die mee *wil* doen mee *kan* doen. Deze versie staat open voor iedereen. Om de raadpleging echt voor zo veel mogelijk mensen toegankelijk te maken, hebben we daarbovenop de volgende dingen gedaan:
 - De raadpleging is op taalniveau B1 geschreven, zodat deze ook te begrijpen is voor laaggeletterden;
 - De raadpleging kon worden ingevuld in het Nederlands, Engels, Arabisch en Oekraïens;
 - Inwoners die daar behoefte aan hadden, konden telefonisch een papieren versie van de raadpleging opvragen of hulp krijgen bij het invullen via een helpdesk van Populytics.

Een open raadpleging trekt normaal gezien meer deelnemers met een uitgesproken mening en/of een expliciet belang bij het onderwerp. Dit effect zien we overigens in dit onderzoek nauwelijks.

- De raadpleging is **representatief**, doordat we een groep deelnemers hebben bereikt die een goede afspiegeling vormt van de Eindhovense samenleving. Dat biedt een basis om representatieve uitspraken te doen over alle inwoners van Eindhoven. Met de combinatie van het DigiPanel en de uitnodigingen per brief hebben we deelnemers actief benaderd. Dat heeft de kans vergroot dat inwoners hebben meegedaan die niet uit zichzelf meegedaan zouden hebben. Bijvoorbeeld omdat ze een minder sterke mening hebben of omdat ze denken dat hun mening niet van belang is (zelfselectie). Of omdat ze simpelweg niet wisten dat ze mee konden doen aan deze raadpleging.

We passen weging toe op de resultaten van de deelnemers uit deze twee groepen.³ Zo zorgen we ervoor dat de resultaten representatief zijn op de kenmerken leeftijd, gender, opleidingsniveau en

² Het DigiPanel bestaat uit een groep inwoners van Eindhoven die periodiek haar mening geeft aan de gemeente door middel van een vragenlijst.

³ Hoe we de weging precies hebben uitgevoerd, lichten we aan het eind van het rapport verder toe.

stadsdeel. We leggen de focus in dit rapport op de representatieve resultaten van de raadpleging. Dat zijn de gewogen resultaten van de briefraadpleging en het DigiPanel samen. Voor de volledigheid laten we bij de resultaten van de vraag over houding ten aanzien van vluchtelingen en van de twee keuzetaken ook de resultaten van de open raadpleging zien.

Zowel de deelnemers aan de open raadpleging als deelnemers die met een brief zijn benaderd konden kiezen uit een korte en een lange versie van de raadpleging. In de korte versie kregen deelnemers alleen de eerste adviespagina te zien, in de lange versie kregen deelnemers beide adviespagina's te zien. Van de deelnemers aan de open raadpleging koos 40% voor de korte versie en van de briefdeelnemers was dat 34%. De deelnemers uit het DigiPanel kregen allemaal de lange versie. Bij alle resultaten in dit rapport die gaan over de adviespagina's zijn de korte en de lange versie gecombineerd.

Resultaten en opbouw van dit rapport

We volgen in dit rapport de opbouw van de raadpleging.

- Ten eerste geven wij in hoofdstuk 2 inzicht in de antwoorden die deelnemers hebben gegeven op de vraag naar hun houding ten aanzien van vluchtelingen. We onderzoeken daarbij welke factoren bepalend zijn voor die houding.
- In hoofdstuk 3 gaan we in op de resultaten van de eerste adviespagina. Wat vinden Eindhovenaren belangrijk bij 'Samenleven vanaf dag één'? We geven eerst een overzicht van de keuzes die deelnemers hebben gemaakt en welke overeenkomsten en verschillen we zien tussen groepen. Daarnaast hebben we de geschreven motivaties van deelnemers systematisch geanalyseerd om beter te begrijpen *waarom* inwoners een voorkeur hebben voor een bepaalde waarde. Of waarover zich zij juist zorgen maken. Daarna laten we de uitkomsten zien van een geavanceerde analyse met een latente klasse clustermodel. Deze methode laat zien welke verschillende groepen Eindhovenaren er te onderscheiden zijn die vergelijkbare waarden en prioriteiten delen.
- In hoofdstuk 4 doen we nog eens hetzelfde voor de tweede adviespagina: Waarmee moet de gemeente rekening houden in en rond opvanglocaties?
- Dit rapport besluit met de ervaringen van deelnemers over de PWE-raadpleging in hoofdstuk 5. Ook verantwoorden we uitgebreid de ontwerpkeuzes van de PWE-raadpleging en de verzameling van data in hoofdstuk 6.

2. Wat is de houding van Eindhovenaren ten aanzien van vluchtelingen?

SAMENVATTING

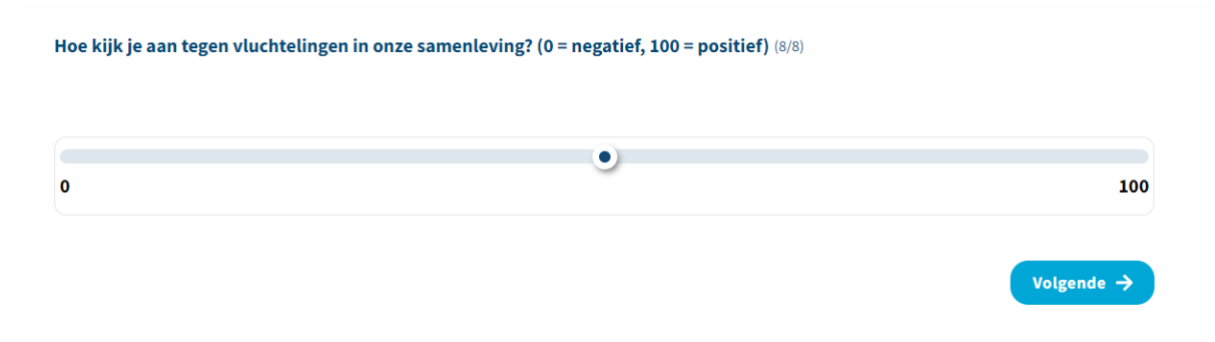
- We hebben deelnemers gevraagd hoe zij aankijken tegen vluchtelingen in de samenleving op een schaal tussen 0 (negatief) en 100 (positief).
- 67% van Eindhovenaren heeft een (licht) positieve houding ten aanzien van vluchtelingen in de samenleving. Daarmee lijken relatief veel Eindhovenaren positief te staan tegenover vluchtelingen in de samenleving.
- Deze houding hangt samen met een paar kenmerken, zoals gender, opleidingsniveau en de mate van contact met vluchtelingen. Maar: hoewel de verschillen significant zijn, zijn ze klein en niet eenduidig. Andere kenmerken verschillen niet significant.

Hoe kijk jij aan tegen vluchtelingen in onze samenleving?

Aan de start van de raadpleging hebben we deelnemers enkele vragen over henzelf gesteld. Daaronder de vraag hoe zij aankijken tegen vluchtelingen in onze samenleving. Deze houding ten aanzien van vluchtelingen blijkt een bepalende factor voor het advies dat Eindhovenaren aan de gemeente geven. Dat lichten we verder toe in de navolgende hoofdstukken. Maar wat bepaalt de houding van Eindhovenaren tegenover vluchtelingen? In dit hoofdstuk proberen we daar (een deel van het) antwoord op te geven.

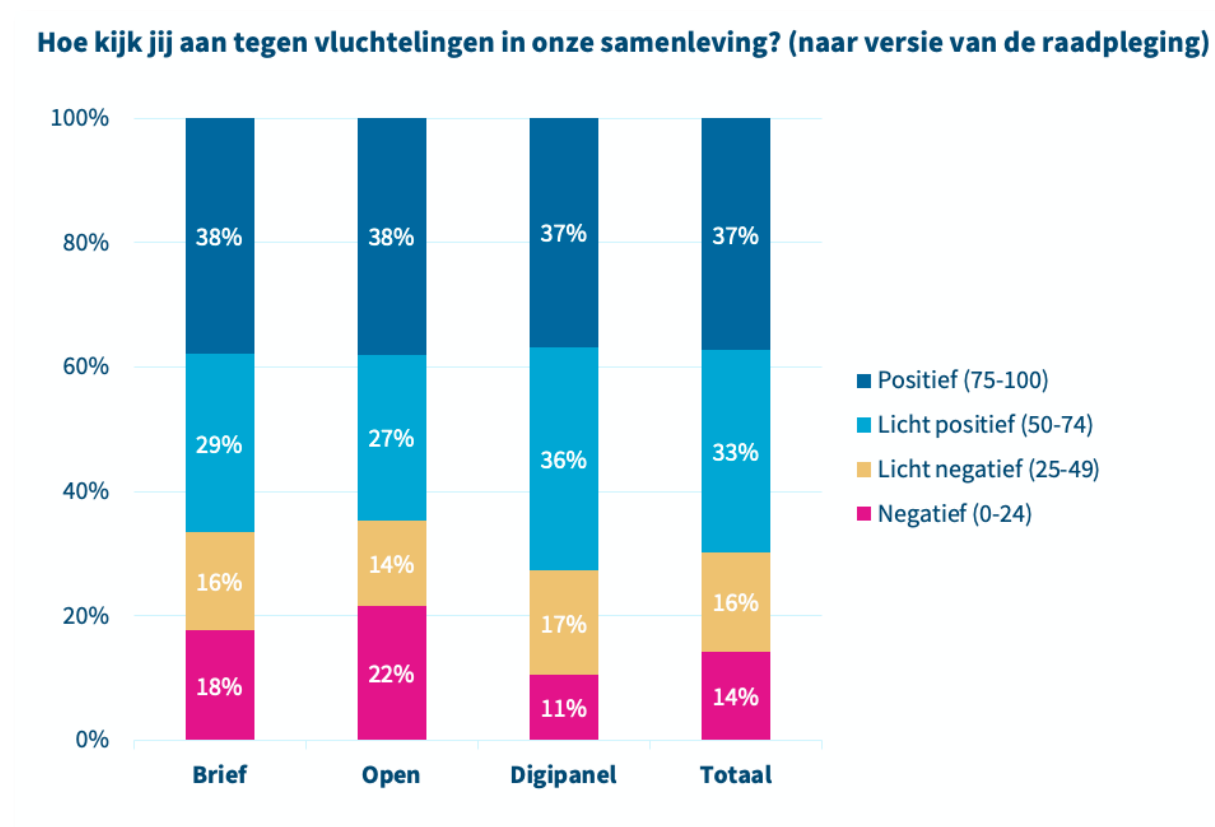
In de raadpleging hebben we aan deelnemers het volgende gevraagd: “Hoe kijk je aan tegen vluchtelingen in onze samenleving?” Deelnemers konden antwoord geven door het kiezen van een positie op een slider met een score van 0 tot 100. Daarbij is de score 0 negatief en score 100 positief.

FIGUUR 3

Het merendeel van de deelnemers geeft aan een positieve houding te hebben ten aanzien van vluchtelingen (zie FIGUUR 4). De representatieve resultaten laten zien dat ongeveer 67% van de Eindhovenaren (licht) positief is. Deze houding verschilt niet veel tussen de deelnemers die aan de open raadpleging meededen en de deelnemers van het panel of die via een uitnodigingsbrief hebben deelgenomen. Hoewel het niet veel verschilt, zien we wel dat de paneldeelnemers significant vaker een (licht) positieve houding hebben.

FIGUUR 4

Begin 2023 heeft Cordaid een landelijk onderzoek laten uitvoeren waarin deelnemers dezelfde vraag kregen.⁴ In dat onderzoek gaf 54% van de deelnemers aan een (licht) positieve houding te hebben ten aanzien van vluchtelingen. Daarmee vergeleken lijken relatief veel Eindhovenaren positief te staan tegenover vluchtelingen in de samenleving.

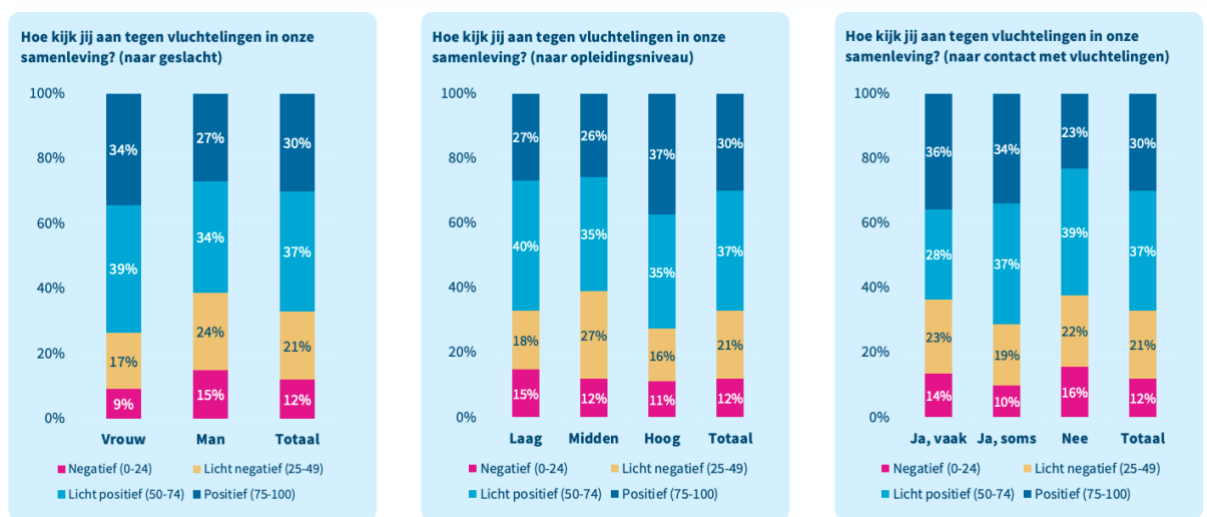
Verschillen in houding zijn niet simpel te verklaren

⁴ Dit onderzoek is te raadplegen via deze link: https://onmigration.nl/wp-content/uploads/2023/05/Cordaid_Onderzoek_Migratie-en-ontwikkeling-NL.pdf

We zien in de resultaten geen duidelijke factoren die de houding ten aanzien van vluchtelingen kunnen verklaren. We zien bijvoorbeeld dat de houding significant verschilt tussen mannen en vrouwen, naar opleidingsniveau en naar de mate waarin mensen contact hebben met vluchtelingen (zie FIGUUR 5). Maar zoals in de figuur ook te zien is, zijn de verschillen niet groot en niet consistent. Zo zien we dat mensen met een middelbare opleiding minder vaak positief denken over vluchtelingen, maar dat de houding van lager en hoger opgeleiden niet significant van elkaar verschilt. En mensen die aangeven soms contact te hebben met vluchtelingen hebben een positievere houding dan mensen die vaak of juist geen contact hebben met vluchtelingen. Een duidelijker verschil zien we tussen mannen en vrouwen: vrouwen geven significant vaker aan een positieve houding te hebben ten aanzien van vluchtelingen in de samenleving.

Verder is het ook zinvol te kijken naar welke factoren blijkaar niet bepalend zijn voor de houding ten aanzien van vluchtelingen. Zo zien we geen duidelijke verschillen tussen leeftijdsgroepen in hun houding. Ook hebben mensen die aangeven in de buurt te wonen van vluchtelingen en mensen die (veel) werken met vluchtelingen geen andere houding ten aanzien van vluchtelingen dan anderen.

FIGUUR 5

3. Welke doelen vinden inwoners belangrijk bij samenleven vanaf dag één?

In het eerste deel van de raadpleging ('adviespagina A') beantwoordden deelnemers de vraag wat zij belangrijk vinden bij samenleven vanaf dag 1.

SAMENVATTING

- Bij het verdelen van 30 punten over acht ideeën krijgen drie opties *gemiddeld genomen* de meeste punten: 'Dat vluchtelingen de Nederlandse taal en cultuur kennen' (5,6 punten), 'Dat het in en rond opvanglocaties veilig is' (5,2 punten), 'Dat vluchtelingen werken. Of een opleiding volgen' (5,0 punten). Dit zijn de drie belangrijkste doelen voor Eindhovenaren bij 'Samenleven vanaf dag één'.
- We zien meer overeenkomsten dan verschillen tussen de inwoners van Eindhoven. Bij inwoners van verschillende leeftijden, geslacht en opleidingsniveaus zien we dezelfde prioriteiten in dezelfde volgorde. Dit zien we ook tussen de verschillende stadsdelen. Ook tussen de open raadpleging en de twee andere varianten (DigiPanel en brief) zien we geen substantiële verschillen.
- Wel zien we accentverschillen. Inwoners met een (licht) negatieve houding jegens vluchtelingen hechten relatief veel waarde aan de kosten van opvang. Inwoners met een (licht) positieve houding hechten relatief veel waarde aan dat vluchtelingen zich welkom voelen.
- We zien verder vier groepen Eindhovenaren die vergelijkbare waardes en prioriteiten delen over samenleven vanaf dag één. Dit noemen we ook wel waardenoriëntaties op dit thema. Ze variëren van positief-empathisch tot afstandelijk-kritisch.
- De overeenkomsten tussen de vier groepen zijn echter sterker dan de verschillen. We zien vier waarden die gedeeld zijn door alle vier groepen. Het gaat om de waarden die ook gemiddeld genomen het belangrijkste zijn: taal en cultuur, veiligheid, werk en opleiding, en zelfstandigheid. Dit zijn verbindende waarden. Niet alleen komen deze vier waarden in alle vier de groepen terug, elke groep geeft deze vier gezamenlijk ruim de helft van de punten. Ze zijn dus ook voor alle vier groepen *belangrijk*.
- Een dergelijke brede basis zien we zelden bij PWE-raadplegingen. Het wijst erop dat er geen polarisatie is op de vraag *hoe* Eindhovenaren en vluchtelingen moeten samenleven vanaf dag één.

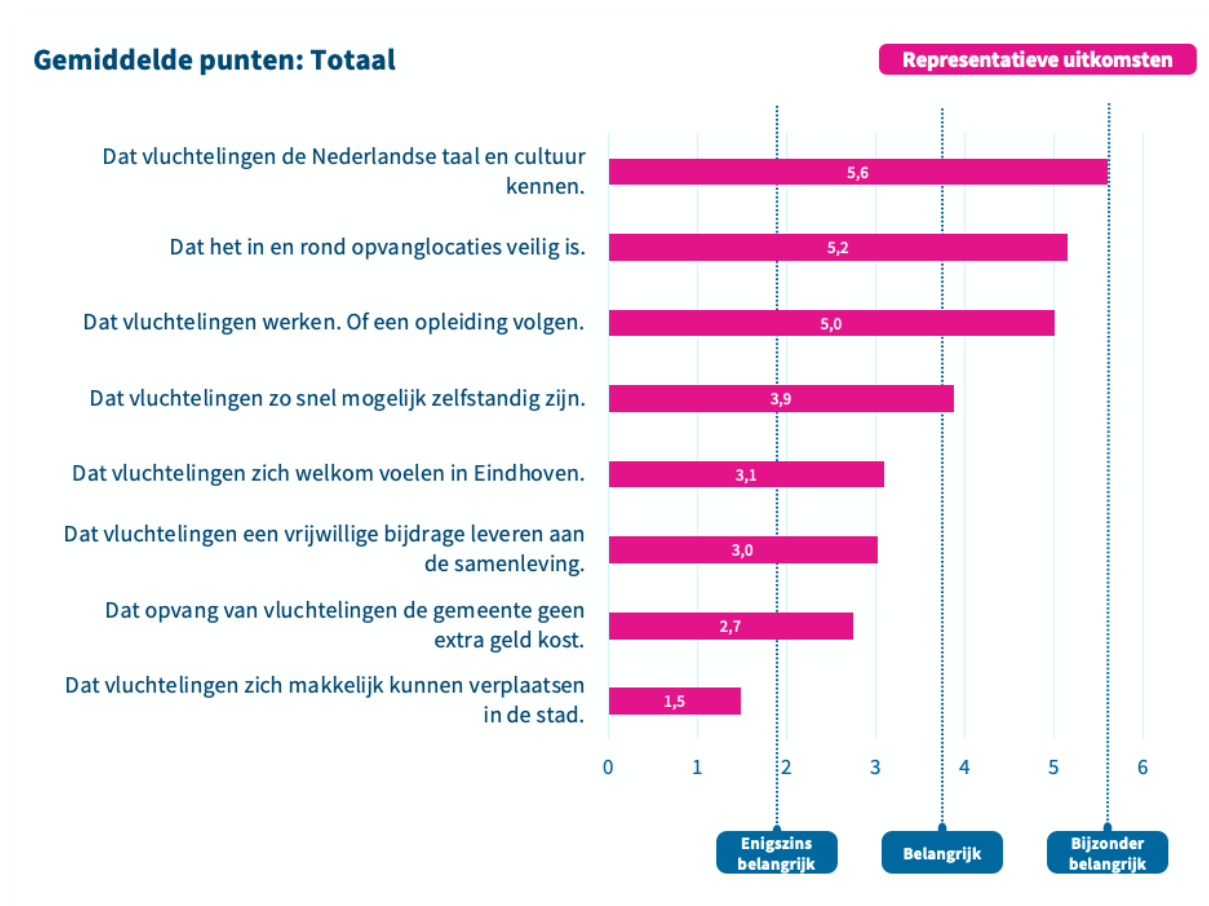
3.1 Wat vindt de gemiddelde inwoner van Eindhoven?

Algemene resultaten

De resultaten van de eerste adviespagina laten zien dat inwoners van de gemeente Eindhoven drie duidelijke prioriteiten hebben (zie FIGUUR 6). De representatieve uitkomsten laten zien dat inwoners 5,6 punten toekennen aan 'Dat vluchtelingen de Nederlandse taal en cultuur kennen' en 5,2 punten aan 'Dat het in en rond opvanglocaties veilig is'. Aan de optie 'Dat vluchtelingen werken. Of een opleiding volgen' kennen ze gemiddeld genomen 5,0 punten toe. Dit zijn de drie belangrijkste waarden voor inwoners van de gemeente als het gaat om samenleven vanaf dag één. Het verschil in waardering tussen deze drie opties is statistisch significant: inwoners hechten meer waarde aan dat vluchtelingen de Nederlandse taal en cultuur kennen dan aan de andere twee doelen.

De overige vijf doelen volgen op enige afstand, maar hebben een duidelijke volgorde. 'Dat vluchtelingen zo snel mogelijk zelfstandig zijn' is de enige van deze vijf doelen die hoger scoort dan gemiddeld. 'Dat vluchtelingen zich makkelijk kunnen verplaatsen in de stad' scoort het laagst, met 1,5 punt gemiddeld.

FIGUUR 6

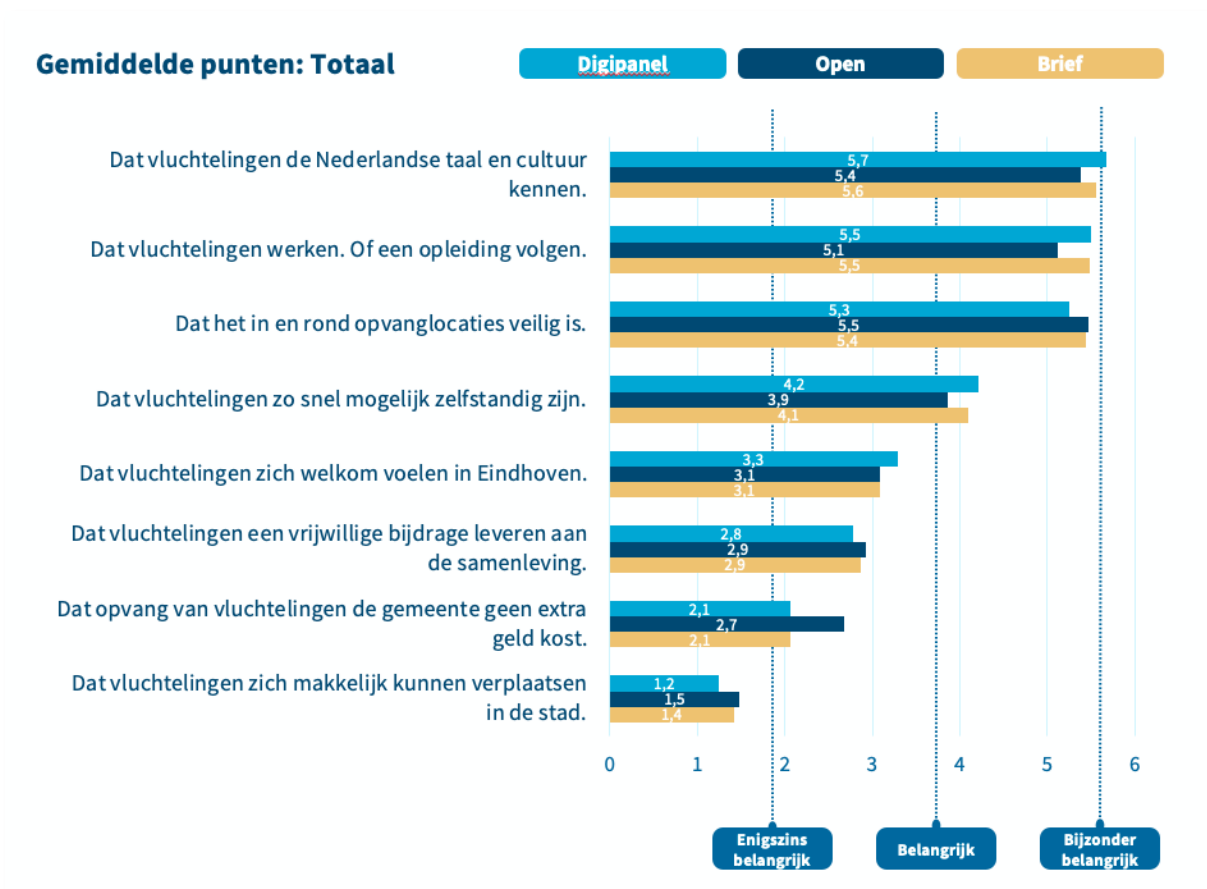
WANNEER IS EEN WAARDE 'BELANGRIJK'?

FIGUUR 6 bevat drie verticale referentielijnen. Als deelnemers aan alle acht opties evenveel punten toekennen (en dus alles even belangrijk vinden), dan zou elke optie 3,75 punten krijgen (30 gedeeld door 8). De lijn noemen we de **uitgangswaarde**. Om te onthouden:

- Opties die meer dan 1,9 punten scoren (50% onder de uitgangswaarde 3,75) zijn *enigszins belangrijk*
- Opties op of rond de uitgangswaarde zijn *belangrijk*.
- Opties boven 5,7 punten (50% boven de uitgangswaarde 3,75) zijn *bijzonder belangrijk*.

We zien dat de volgorde en de waarde die deelnemers aan de opties toekennen sterk overeenkomen bij zowel de deelnemers via het panel, via de brief en de open raadpleging. Dat is opvallend, want over het algemeen is dit anders. Meestal zien we dat de deelnemers die deelnemen aan de open raadpleging meer uitgesproken voorkeuren hebben dan deelnemers via een panel of via een briefuitnodiging. Open raadplegingen trekken gemiddeld vaker deelnemers die een duidelijke mening en/of een expliciet belang hebben bij het onderwerp.

FIGUUR 7

Inzicht: bijna alle groepen hebben dezelfde prioriteiten

Achter de gemiddelden kunnen verschillen tussen groepen inwoners schuilgaan. Het kan zo zijn dat prioriteiten die voor alle inwoners samen gemiddeld scoren voor sommige groepen juist heel belangrijk zijn, of juist heel onbelangrijk. Wat zien we als we kijken naar de belangrijkste prioriteiten van verschillen groepen in de populatie?

Het antwoord daarop is simpel: voor mensen die verschillen in gender, opleidingsniveau, leeftijd, stadsdeel, hoeveelheid contact met vluchtelingen en of ze in de buurt wonen van vluchtelingen zijn de bovenste drie prioriteiten hetzelfde.

Inzicht: houding ten aanzien van vluchtelingen bepaalt accentverschillen

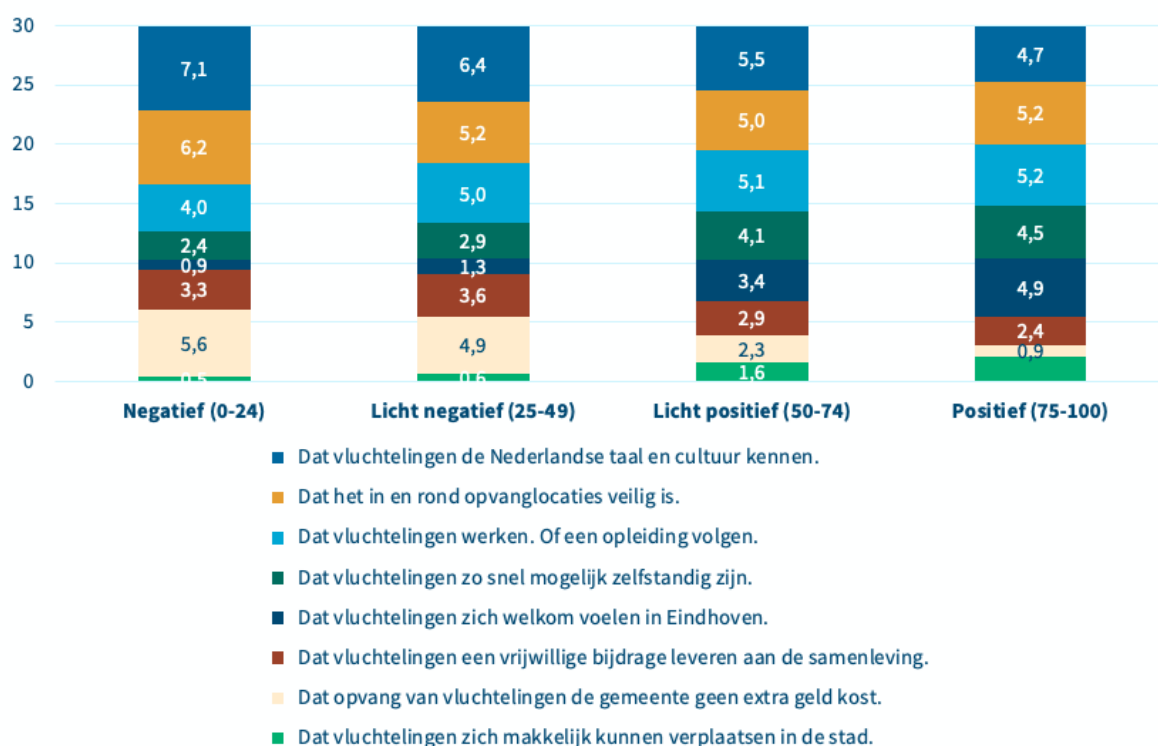
We zien dus dat er veel eensgezindheid is onder Eindhovenaren. Als we op zoek gaan waar de verschillen dan wel zitten, dan zien we dat die er zijn tussen mensen met een negatieve en mensen met een positieve houding ten aanzien van vluchtelingen (zie [FIGUUR 8](#)).

- Er zijn drie doelen die voor de gemiddelde Eindhovenaar het belangrijkste zijn. Dezelfde drie doelen zijn voor zowel mensen met een negatieve houding als mensen met een positieve houding ten aanzien van vluchtelingen belangrijk.
- Mensen met een negatieve houding ten aanzien van vluchtelingen hechten daarnaast veel waarde aan dat de opvang van vluchtelingen de gemeente geen extra geld kost. Dit doel staat bij deze groep in de top drie.
- Mensen met een positieve houding ten aanzien van vluchtelingen hechten juist veel waarde aan dat vluchtelingen zich welkom voelen. Bij deze groep staat dit doel in de top drie.

FIGUUR 8

Gemiddelde punten: Naar houding

Representatieve uitkomsten

3.2 Welke argumenten geven deelnemers voor hun keuzes?

Werkwijze: motivaties van 800 inwoners

Na het verdelen van hun punten konden deelnemers optioneel hun puntenverdeling motiveren. We hebben van 800 willekeurig geselecteerde deelnemers uit de brief, het DigiPanel en de open raadpleging de motivaties gelezen bij hun keuzes. Deze vormen niet noodzakelijk een representatieve dwarsdoorsnede van de Eindhoven, maar het grote aantal geschreven toelichtingen geeft een inzicht in het waarom achter hun keuzes.

Verschillende deelnemers noemden daarbij – in verschillende persoonlijke bewoordingen – vaak vergelijkbare argumenten. We hebben de meest voorkomende argumenten een code gegeven. Het betreft typisch tien tot vijftien argumenten voor elk van de acht opties uit de keuzetaak.

Vervolgens hebben we voor de 800 willekeurig geselecteerde respondenten uit de brief, DigiPanel en open raadpleging de antwoorden gecodeerd. In Appendix 7 beschrijven we voor elk van de acht opties uit adviespagina A wat de meest gegeven motivaties zijn. We lichten deze ook toe met illustratieve citaten.

Als het gaat om ‘samenleven vanaf dag één’, dan zien we uit de duizenden gegeven argumenten twee duidelijke redeneerlijnen of oorzaak-gevolg-ketens ontstaan. Deze lichten we toe in [FIGUUR 10](#).

FIGUUR 9 – NA HET VERDELEN VAN HUN PUNTEN KONDEN DEELNEMERS HUN KEUZES TOELICHTEN

Je mag hier je keuze uitleggen

Bedankt! We vinden het interessant om te weten waarom je dit advies hebt gegeven.

Leg alsjeblieft uit waarom je deze doelen punten gaf

i **Dat het in en rond opvanglocaties veilig is.**
10 punten

i **Dat vluchtelingen een vrijwillige bijdrage leveren aan de samenleving.**
10 punten

Oorzaak-gevolg-ketens adviespagina A

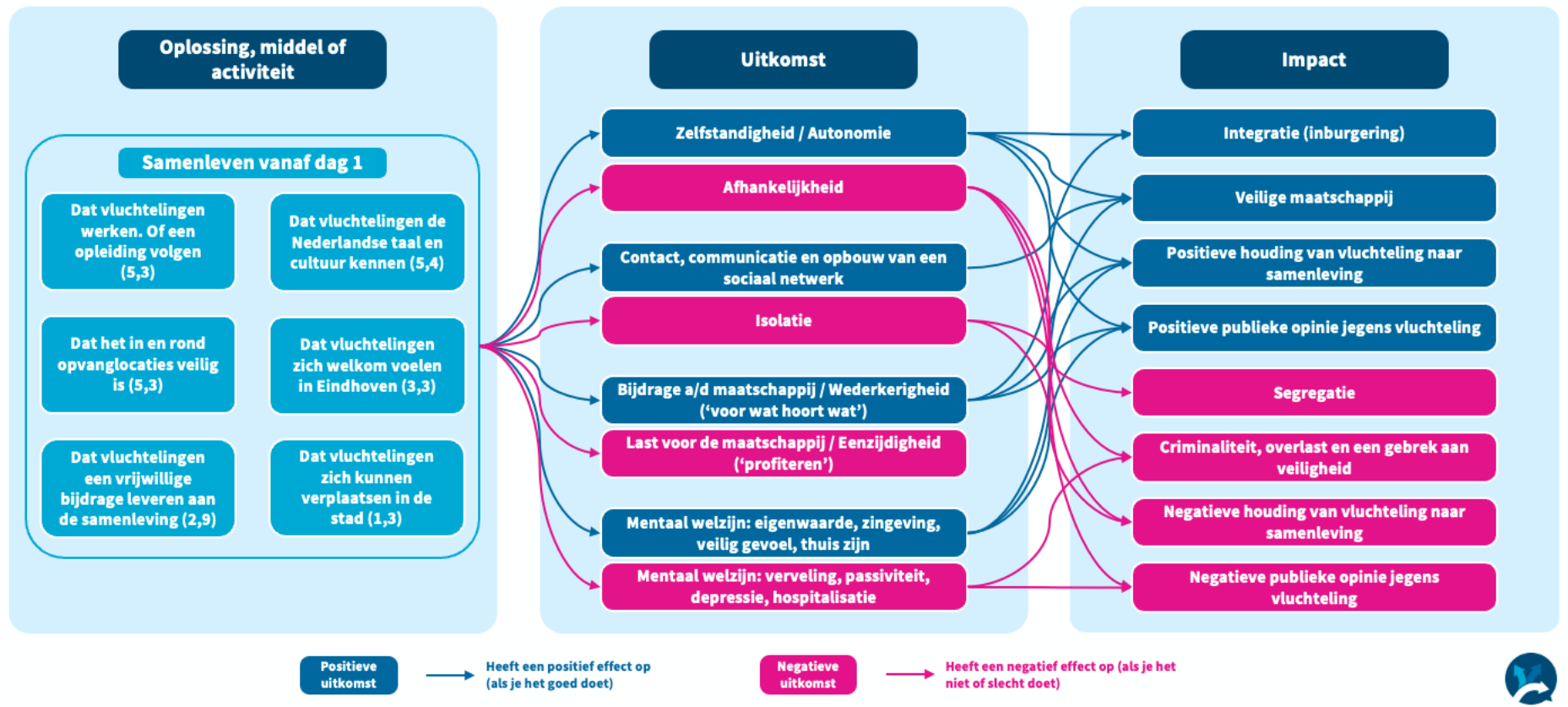
Inwoners schetsen twee duidelijke oorzaak-gevolg-ketens, een positieve en een negatieve; zie [FIGUUR 10](#).

De redenering begint vaak met een van de oplossingen of activiteiten uit adviespagina A, zoals het volgen van een opleiding of het leren van de Nederlandse taal en cultuur. In het merendeel van de argumenten drukken respondenten zich vervolgens uit in termen van effecten. Deelnemers benoemen bijvoorbeeld dat het leren van de taal 'bijdraagt' aan integratie en inburgering. Dat het volgen van een opleiding 'een positief effect heeft op' zelfstandigheid. Dat werken 'goed is' voor het mentale welzijn van vluchtelingen. En dat zelfstandigheid een positief effect heeft op integratie en inburgering. Enzovoort. Dit zijn voorbeelden van positieve uitkomsten (in [FIGUUR 10](#) in blauw). Als de samenleving de verschillende oplossingen uit adviespagina A effectief en efficiënt uitvoert, dan volgt een positieve oorzaak-gevolg-keten.

Maar er is ook een oorzaak-gevolg-keten met negatieve uitkomsten (in [FIGUUR 10](#) in roze). Vluchtelingen geen uitzicht bieden op een baan leidt tot verveling, passiviteit en depressie. Dat leidt tot criminaliteit en overlast. Dat beïnvloedt de publieke opinie op een negatieve manier.

We merken tot slot op dat we bij de optie over veiligheid andere argumenten en taalgebruik zien. Over veiligheid spreken deelnemers minder vaak in termen van 'effecten' en 'bijdrages'. Er vallen veel meer termen zoals 'voorwaarde', 'basisbehoefte' of 'vanzelfsprekendheid'. Veiligheid is daarmee veel eerder een alles-of-niets-term. Deelnemers zien het als een kerntaak van de overheid. We zien bij zo'n alles-of-niets-optie ook vaker dat deelnemers weinig punten geven – juist omdat ze zo'n optie als normaal of vanzelfsprekend ervaren. Dit kan erop wijzen dat veiligheid nog belangrijker is dan het hoge aantal punten (gem. 5,2) al weergeeft.

FIGUUR 10 - ARGUMENTENSHEMA 'SAMENLEVEN VANAF DAG ÉÉN'

Open veld: overige toelichtingen

Naast de mogelijkheid voor deelnemers om hun keuze bij elk van de acht opties van adviespagina A te motiveren, heeft een deel van de deelnemers ook de vraag gekregen of ze nog opties misten. Hierin konden deelnemers aangeven of ze nog aanvullende gedachten over ‘samenleven vanaf dag één’ hadden die niet in adviespagina A naar voren kwamen. Dit geeft een indicatie of er nog belangrijke perspectieven op het thema afwezig waren. Ruim 400 deelnemers hebben dit veld ingevuld. In **TABEL 1** beschrijven we de meest voorkomende argumenten in dit open veld. Bij adviespagina B zagen we grotendeels dezelfde argumenten, alleen deelargument C3 kwam daar als nieuw naar voren. Om dubbeling te voorkomen combineren we de meest voorkomende argumenten van de open velden van adviespagina’s A en B.

TABEL 1 - MEEST VOORKOMENDE ARGUMENTEN UIT DE ALGEMENE OPEN VELDEN VAN ADVIESPAGINA’S A EN B

Hoofdargument	Deelargument	Illustratie
A. Deelnemers stellen de vraag of we vluchtelingen moeten opvangen	A1. Er is spanning tussen het huisvesten van vluchtelingen en de bestaande tekorten op de woningmarkt	<i>“Aan de basis van de niet aflatende asielinstroom, zou ik graag zien dat het taboe er af gaat en dat dus de verdragen en afspraken die gemaakt zijn ter discussie gesteld worden. Deze afspraken zijn gebaseerd op Nederland als welvarend land dat in de basis goed voor de eigen burger kan zorgen. Dit is nu al een hele tijd niet meer zo. Ik ken mensen die al jaren bij hun ouders wonen, of nog in een studentenhuis en nog erger: met een ex samen. Omdat er geen betaalbare woonruimte is.”</i>
	A2. Er is een roep om minder of geen vluchtelingen op te vangen.	<i>“Beperking migratie vanuit asiel, alleen gaat de plaatselijke politiek daar niet over.”</i>
B. Deelnemers vinden dat de asielprocedure beter moet	B1. Er is behoefte aan duidelijkheid en efficiëntie in het asielproces, met een snellere bepaling van de status van vluchtelingen	<i>“Geef duidelijkheid. De overheid laat mensen nu heel lang bungelen.”</i>
	B2. Snelle uitzetting als uit de procedure komt dat vluchtelingen niet in Nederland mogen blijven	<i>“Dat uitgedeelde vluchtelingen niet in de anonimiteit verdwijnen, maar daadwerkelijk teruggaan”</i>
	B3. Strenger beleid ten aanzien van criminaliteit en niet-integratie, met snelle uitzetting als consequentie.	<i>“Strenger beleid. Dus criminaliteit, niet integreren of hier niet mogen blijven is ticket naar thuisland.”</i>
C. Deelnemers hebben aanvullende ideeën over het verbeteren van de opvang van vluchtelingen	C1. Er is een wens om meer stabiliteit voor vluchtelingen te creëren. Hier hoort bij dat zij niet vaak hoeven te verhuizen. Hierdoor kunnen ze gemakkelijker hun contacten, werk	<i>“Ik vind dat AMV’ers beter begeleid moeten worden. Nu worden ze te vaak ergens geplaatst, waar ze het zelf maar een beetje moeten uitzoeken. Als ze een beetje pech hebben, worden ze vervolgens ook nog eens heel NL door verhuisd van opvang naar opvang. Dit is erg schadelijk voor hun ontwikkeling.”</i>
	C2. Deelnemers vinden dat we ons eigen probleem creëren, door te	<i>“Ja, dat de overheid de wettelijke plicht tot het inrichten van een goede opvang ook daadwerkelijk nakomt, en niet iedere keer zelf noodsituaties veroorzaakt door dom te bezuinigen.”</i>

bezuinigen op opvang en niet over het probleem na te willen denken *“We expect them to make the first step to integrate in our society but in reality, we try to lock them away and do not think about the problem, i.e., actively make it harder.”*

C3. Kleine, verspreide opvanglocaties zijn eerlijker voor de omwonenden en beter voor integratie dan een paar grote opvanglocaties *“Meerdere kleine plekken in de stad lijkt me beter dan 1 grote opvanglocatie.”*
“Het lijkt mij niet wenselijk wanneer 1 stadsdeel ineens met een hele grote groep vluchtelingen wordt opgescheept. Beter is het om ze naar rato te verdelen.”

3.3 Geen gemiddelde inwoner: vier waardenoriëntaties

Vier groepen inwoners met verschillende houdingen tegenover het thema

Zoals de gemiddelde Nederlander niet bestaat geldt dat ook voor de gemiddelde inwoner van Eindhoven. Welke inwoners delen welke waarden en ideeën? We zien zowel overeenkomsten als verschillen tussen verschillende (groepen van) inwoners. Met de statistische techniek LKCA (zie kader) zien we dat inwoners in vier groepen kunnen worden opgedeeld die de opties over samenleven vanaf dag één verschillend prioriteren (zie Figuur.11).

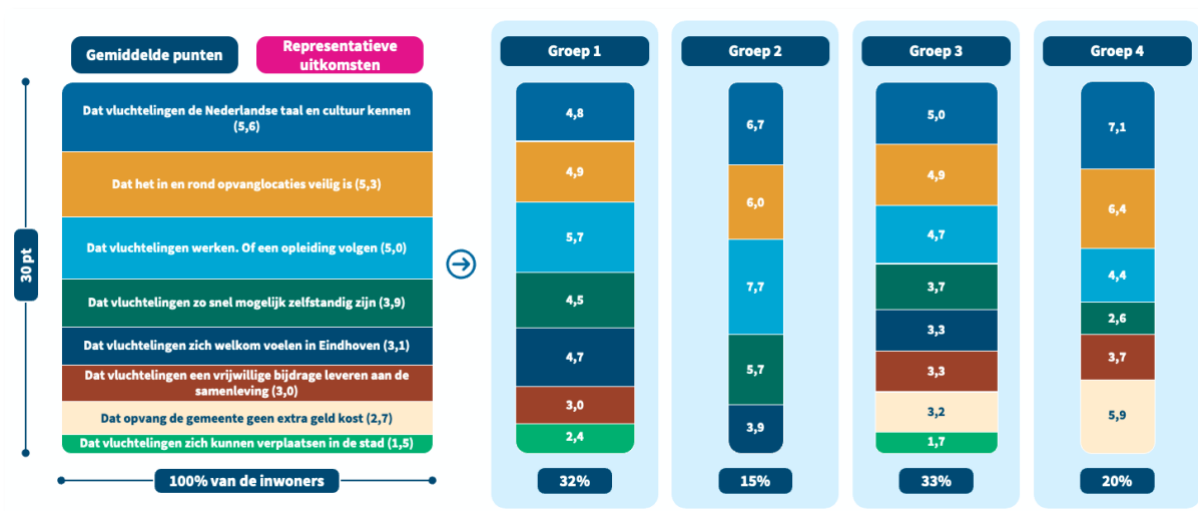
We beschrijven eerst de vier groepen: wat zijn hun voorkeuren en welke inwoners zitten er in elke groep? Lopen de lijnen langs leeftijd, opleidingsniveau of iets heel anders? We beschrijven ook de belangrijkste verschillen en overeenkomsten (gemene delers tussen de vier groepen).

WAT IS EEN LKCA?

De resultaten in deze sectie komen voort uit de toepassing van een statistische techniek: een Latente Klasse Cluster Analyse (LKCA). Met deze techniek hebben we de representatieve uitkomsten nader onderzocht. Een LKCA zoekt naar groepen die grotendeels *dezelfde* antwoorden hebben gegeven. Of die de acht ideeën over 'samenleven vanaf dag één' juist heel *anders* prioriteren dan andere groepen.

Ten opzichte van de eerdere analyses draait een LKCA daarmee de volgorde om. Neem bijvoorbeeld de uitkomsten van FIGUUR 8. Hierin hebben we respondenten eerst gegroepeerd op houding en vervolgens gekeken welke punten de groepen toekenden. Een LKCA groepeert juist eerst samenhangende puntenverdelingen, en kijkt vervolgens welke (demografische) kenmerken deelnemers in de resulterende groepen hebben. De samenhangende puntenverdelingen zijn waardenoriëntaties of perspectieven op 'samenleven vanaf dag één'. Vooraf weten we niet hoeveel groepen (of waardenoriëntaties) aanwezig zijn in de populatie en door de LKCA geïdentificeerd worden.

FIGUUR 11 – VIER WAARDENORIËNTATIES OP 'SAMENLEVEN VANAF DAG ÉÉN'

Groep 1 (32%): Positief-empathische grondhouding

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

Taal en cultuur (4,8 punten), werk en opleiding (5,7) en veiligheid (4,9) zijn de belangrijkste prioriteiten voor de deelnemers in deze groep. Deze prioriteiten delen zij met de overige drie groepen.

Deze deelnemers plaatsen echter een nadrukkelijk accent op de optie dat vluchtelingen zich welkom voelen (4,7 punten). Van alle groepen geven zij het meeste punten aan deze optie. Ze maken ook een uitgesproken keuze door *geen* punten toe te kennen aan eventuele extra kosten van opvang. Dat is voor deze inwoners niet belangrijk.

Profiel

Deze inwoners hebben een positieve houding t.a.v. vluchtelingen (74 op 100 punten). Daarmee heeft deze groep van de vier groepen de meest positieve houding. Deze groep bevat relatief veel mensen tussen 35 en 44 jaar oud, en hoogopgeleiden. We zien echter dat de klassieke socio-demografische kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau minder van invloed zijn op de keuze dan de houding van deelnemers. Anders gezegd, in deze groep bevinden zich ook veel mannen en midden- en laagopgeleiden.

Interpretatie

Deze groep staat positief tegenover vluchtelingen en lijkt erop gericht om vluchtelingen met een zekere mate van empathie te benaderen. Een warm en menselijk welkom te geven (*“Om weer enigszins een beetje een thuisgevoel te krijgen.”*) en ze de tijd te gunnen voor aanpassing. Zo zegt deze deelnemer over werk en opleiding: *“Pas als ze er klaar voor zijn.”* Een andere deelnemer stelt dat vluchtelingen een stressvolle tijd gehad kunnen hebben en (eerst) tijd moeten hebben om tot rust te komen. Deze groep uit zich veelal in positieve termen (*“Mensen mogen altijd geld kosten. Investeren in mekaar.”*). Als het over veiligheid gaat, dan benoemen ze ook de veiligheid van vluchtelingen zelf (*“Belangrijk dat het veilig is zeker als je al uit een onveilige situatie komt”*) en de rol van ervaren (on)veiligheid (*“als buurtbewoners goed geïnformeerd zijn haal je veel angsten weg”*).

Groep 2 (15%): Praktisch-nuchtere grondhouding

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

De deelnemers in deze groep maken een aantal uitgesproken keuzes. We zien dezelfde drie prioriteiten als de andere groepen: taal en cultuur (6,7), werk en opleiding (7,7) en veiligheid (6,0). De inwoners in deze groep geven aan deze drie opties gezamenlijk de meeste punten van de vier groepen.

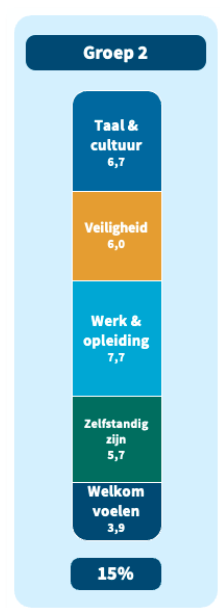
Er zijn meer uitgesproken keuzes. Nog twee andere opties krijgen punten: dat vluchtelingen zelfstandig worden (5,7) en dat vluchtelingen zich welkom voelen (3,9). De overige opties krijgen geen punten, waaronder rekening houden met extra kosten en de vrijwillige bijdrage van vluchtelingen.

Profiel

Deze inwoners zijn licht positief tegenover vluchtelingen (62 op 100 punten). Deze groep bevat relatief veel mensen tussen 45 en 64 jaar oud.

Interpretatie

Deze deelnemers staan zeker niet negatief tegenover vluchtelingen en vinden het belangrijk dat zij zich 'welkom voelen'. Zij lijken er wel op gericht dat vluchtelingen zo snel mogelijk mee gaan doen. Vluchtelingen moeten zelfstandig zijn en bijdragen aan de samenleving. Over vrijwillig bijdragen stelt bijvoorbeeld een deelnemer: *"Nuttig om de samenleving te leren kennen. Maar betaald werk waarmee mensen op eigen voeten kunnen staan lijkt me een eerste prioriteit."* Zelfstandigheid draagt bij aan het mentale welzijn van vluchtelingen en vermindert de druk op de belastingbetaler. Deze groep lijkt te karakteriseren met een praktisch-nuchtere kijk op 'samenleven vanaf dag één'.

Groep 3 (33%): Gematigde voorkeuren en grondhouding

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

Deze inwoners zijn gematigd in de zin dat alle acht opties punten krijgen. Hierin zijn ze de enige groep. De drie andere groepen kennen allemaal aan één of meerdere opties 0 punten toe en maken daarmee meer uitgesproken keuzes. Met uitzondering van de optie dat vluchtelingen zich makkelijk moeten kunnen verplaatsen vinden zij alle opties ook *enigszins belangrijk* (>1,9 punten).

Ook in deze groep zien we de voorkeur voor de drie prioriteiten taal en cultuur, werk en opleiding, en veiligheid.

Profiel

Deze inwoners hebben een licht positieve houding jegens vluchtelingen (57 op 100 punten). Deze groep bevat relatief veel jonge mensen tot 34 jaar en 65-plussers, laagopgeleiden en vrouwen.

Interpretatie

Dit is te zien als een groep van gematigde inwoners. We zien bij veel deelnemers dubbele of gemengde gevoelens (*"Het is dubbel voor mij... Ik weet niet hoe het is om te vluchten. Ik weet wel dat het er allemaal niet gezelliger op wordt onder elkaar... Ik zie op het nieuws dingen waar ik niet blij van word. Naast een vriendin van mij wonen vluchtelingen en daar word ik ook niet blij van (wat je allemaal hoort en ziet daar). Naar mijn mening wordt het te multicultureel. Alles leeft en woont met en door elkaar. Teveel verschillende normen en waarden.... Ik ben best wel een beetje bang voor de toekomst... Waar moeten ze allemaal heen? Er zijn niet eens woningen voor de jongeren die hier geboren zijn..."*)

Groep 4 (15%): Kritisch-afstandelijke grondhouding

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

Bij deze groep zien we weer als belangrijkste prioriteiten taal en cultuur (7,1), werk en opleiding (4,4), en veiligheid (6,4).

De deelnemers in deze groep onderscheiden zich door de waarde die zij toekennen aan de optie dat opvang geen extra geld mag kosten. Van de vier groepen kennen zij hier het meeste punten aan toe (5,9), een duidelijk accent. Een andere uitgesproken keuze is dat zij geen punten toekennen aan de opties dat vluchtelingen zich welkom voelen en zich kunnen verplaatsen.

Profiel

Deze inwoners hebben als enige groep een (licht) negatieve houding t.a.v. vluchtelingen (31 op 100 punten). Deze groep bevat relatief veel deelnemers tussen de 45 en 55 jaar, mannen, en gemiddeld opgeleiden.

Interpretatie

Deze groep lijkt gekarakteriseerd te kunnen worden met een kritisch-afstandelijke houding tegenover 'samenleven vanaf dag één'. Er zijn drie deelposities binnen deze groep te onderscheiden. In deze groep bevinden zich allereerst deelnemers die stellen liever geen vluchtelingen te ontvangen. Een tweede positie is niet zozeer dat vluchtelingen onwelkom zijn, maar wel blij moeten zijn met wat ze krijgen. Als vluchtelingen zich 'normaal' gedragen, dan komt het 'welkom voelen' vanzelf, stelt een deelnemer bijvoorbeeld. Een derde positie richt zich op de eigen verantwoordelijkheid van vluchtelingen ("Het is goed voor mensen om te werken, bij te dragen aan de samenleving, en te integreren. Het zou ook de mensen in de omgeving waarschijnlijk positiever over vluchtelingen laten denken als ze zien dat deze vluchtelingen actief meewerken en het beste beentje voor zetten.")

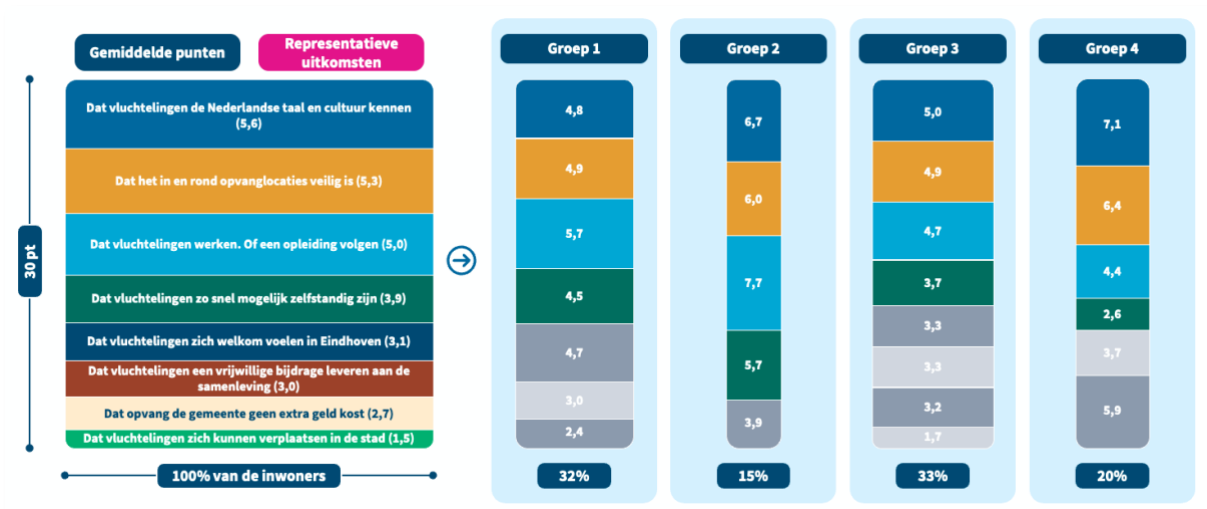

Inzicht: brede basis voor ‘samenleven vanaf dag één’

Tot slot kijken we naar de belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen de vier groepen. We zien dat de overeenkomsten sterker zijn dan de verschillen.

We zien dat van de acht opties er vier zijn die van alle groepen punten krijgen. Alle groepen hechten hier dus waarde aan. Het zijn de opties ‘taal en cultuur’, ‘veiligheid’, ‘werk en opleiding’ en ‘zelfstandig zijn’. Van elke groep krijgen deze vier opties gezamenlijk ruim meer dan de helft van de punten. Deze vier opties zijn dus een gemene deler; zie FIGUUR 12. Zo’n breed gedeelde basis is zeldzaam in PWE-raadplegingen.

FIGUUR 12 – VIER OPTIES ZIJN GEDEELD OVER ALLE GROEPEN EN VORMEN EEN BREDE BASIS VOOR ‘SAMENLEVEN VANAF DAG ÉÉN’

Adviespagina A over ‘samenleven vanaf dag één’ stelt in essentie een *hoe*-vraag: hoe leven we samen met vluchtelingen? Deze PWE-raadpleging laat zien dat daarover duidelijke overeenstemming bestaat tussen inwoners met zowel een negatieve als positieve houding tegenover vluchtelingen. *Als* we samen willen leven met vluchtelingen, *dan* moet dat erop gericht zijn om ze zelfstandig mee te laten doen met de maatschappij. Om ze te laten integreren, met andere woorden, en de andere positieve uitkomsten te bereiken van het argumentenschema van FIGUUR 10. Dat bereiken we door twee dingen: ten eerste, door vluchtelingen in staat te stellen de taal en cultuur eigen te maken, en ten tweede te zorgen dat zij aan het werk kunnen of een opleiding kunnen volgen. Een strikte randvoorwaarde is daarbij dat de verantwoordelijke instanties te allen tijde de veiligheid voor inwoners én vluchtelingen borgen. De *hoe*-vraag lijkt volgens deze PWE-raadpleging verre van gepolariseerd, in tegenstelling.

Dit inzicht uit de PWE-raadpleging creëert daarbovenop de mogelijkheid om een meer genuanceerde en verfijnde *als*-vraag te stellen (‘*Als* we samen willen leven met vluchtelingen...’). Dat is namelijk (ook) geen simpele ja/nee-vraag. De voorwaarden waaronder opvang plaatsvindt kunnen bepalend zijn voor het antwoord van inwoners op die *als*-vraag. De meer genuanceerde formulering loopt dan ook langs de lijn: *Als* we ervoor zorgen dat de veiligheid geborgd is, en dat vluchtelingen taal en cultuur leren, en werk of opleiding genieten, hoe denk je dan over de opvang van vluchtelingen? Het stellen van die vraag aan inwoners van Eindhoven is een stap voor vervolgonderzoek.

4. Wat zou de gemeente op en rond opvanglocaties moeten regelen?

In het tweede deel van het onderzoek (adviespagina B) beantwoordden deelnemers de vraag welke voorwaarden zij belangrijk vinden in en om opvanglocaties.

SAMENVATTING

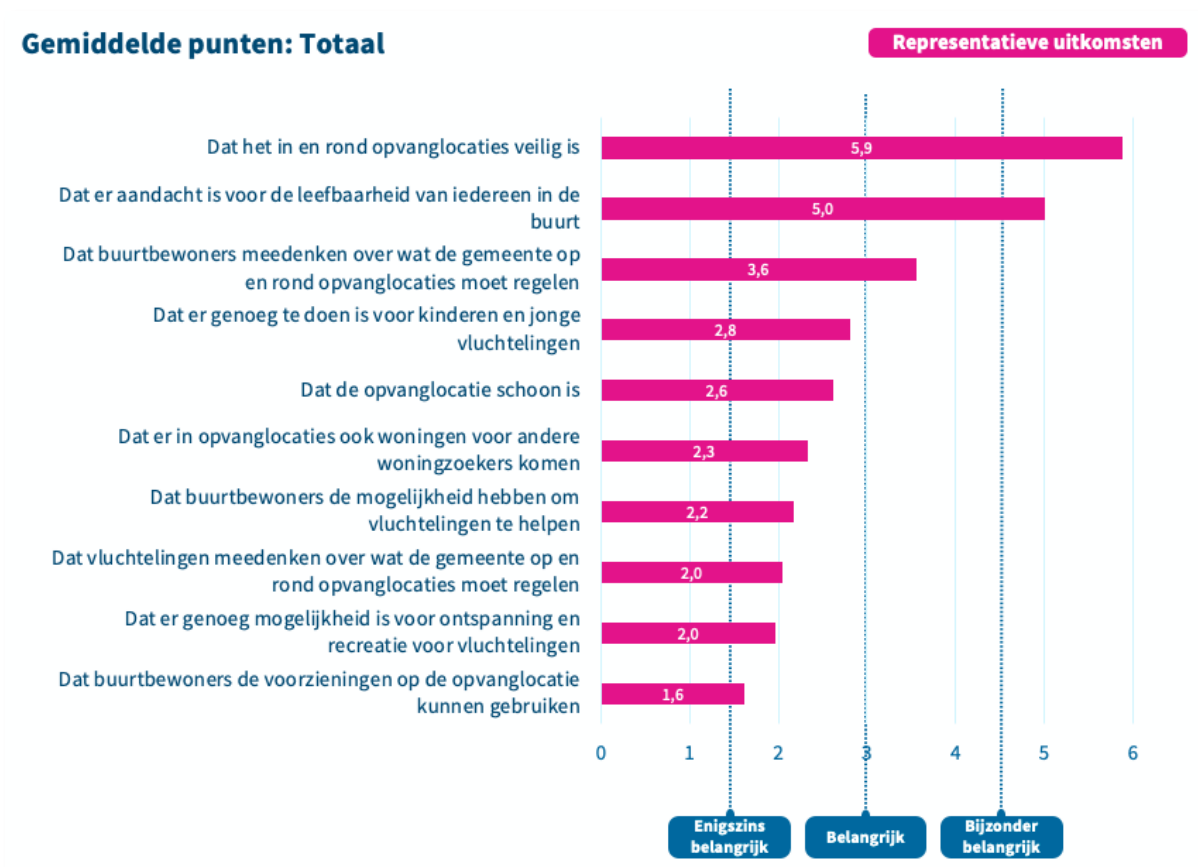
- Bij het verdelen van 30 punten over tien voorwaarden krijgen twee opties *gemiddeld genomen* de meeste punten: 'Dat het in en rond opvanglocaties veilig is' (5,9 punten) en 'Dat er aandacht is voor de leefbaarheid van iedereen in de buurt' (5,0 punten). Vooral veiligheid zien veel inwoners als een randvoorwaarde: iets wat nooit in het geding mag komen en wat een kerntaak is van de overheid. Voor veel deelnemers zijn veiligheid en leefbaarheid sterk verbonden.
- Deze twee prioriteiten zijn consistent over leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en stadsdeel. In de overige acht opties zien we wel wat variatie tussen verschillende inwoners. De consistentie is ook zichtbaar in de verschillende versies van de raadpleging. Normaliter zien we in een open raadpleging een andere volgorde van prioriteiten en een meer uitgesproken puntentoeakening. In deze raadpleging valt op dat de voorkeuren sterk overeenkomen.
- Inwoners met een (licht) negatieve houding jegens vluchtelingen en die met een (licht) positieve houding hebben dezelfde twee belangrijkste prioriteiten (leefbaarheid en veiligheid). Maar: de eerste groep geeft deze twee opties gezamenlijk meer dan twee keer zo veel punten. Anders gezegd, de zorgen bij de groep met een negatieve houding zijn aanmerkelijk meer uitgesproken.
- Net als bij adviespagina A zien we vier groepen Eindhovenaren met vergelijkbare perspectieven of waardenoriëntaties over de voorwaarden op en rond opvanglocaties: van positief-empathisch tot afstandelijk-kritisch. De overeenkomsten tussen de vier groepen zijn echter groter dan de verschillen. De vier groepen delen onderling zes van de tien prioriteiten. En elk van de vier groepen geeft minimaal twee derde van de punten aan deze zes prioriteiten. Dat duidt, net als bij adviespagina A, op een breed gedeelde basis.

4.1 Wat vindt de gemiddelde inwoner van Eindhoven?

Algemene resultaten

Bij de tweede adviespagina zien we dat twee opties duidelijk prioriteit krijgen boven de rest (zie FIGUUR 13). De representatieve uitkomsten laten zien dat inwoners 5,9 punten toekennen aan 'Dat het in en rond opvanglocaties veilig is' en 5,0 punten aan zowel 'Dat er aandacht is de leefbaarheid van iedereen in de buurt'. Dit zijn de twee belangrijkste dingen die de gemeente moet regelen op en rond opvanglocaties. Het verschil in waardering tussen deze twee opties is statistisch significant. De overige acht doelen volgen op enige afstand, maar scoren allemaal boven de grenswaarde van 'enigszins belangrijk'.

FIGUUR 13

WANNEER IS EEN WAARDE 'BELANGRIJK'?

FIGUUR 13 bevat drie verticale referentielijnen. Als deelnemers aan alle tien opties evenveel punten toekennen (en dus alles even belangrijk vinden), dan zou elke optie 3,0 punten krijgen (30 gedeeld door 10). De lijn noemen we de **uitgangswaarde**.

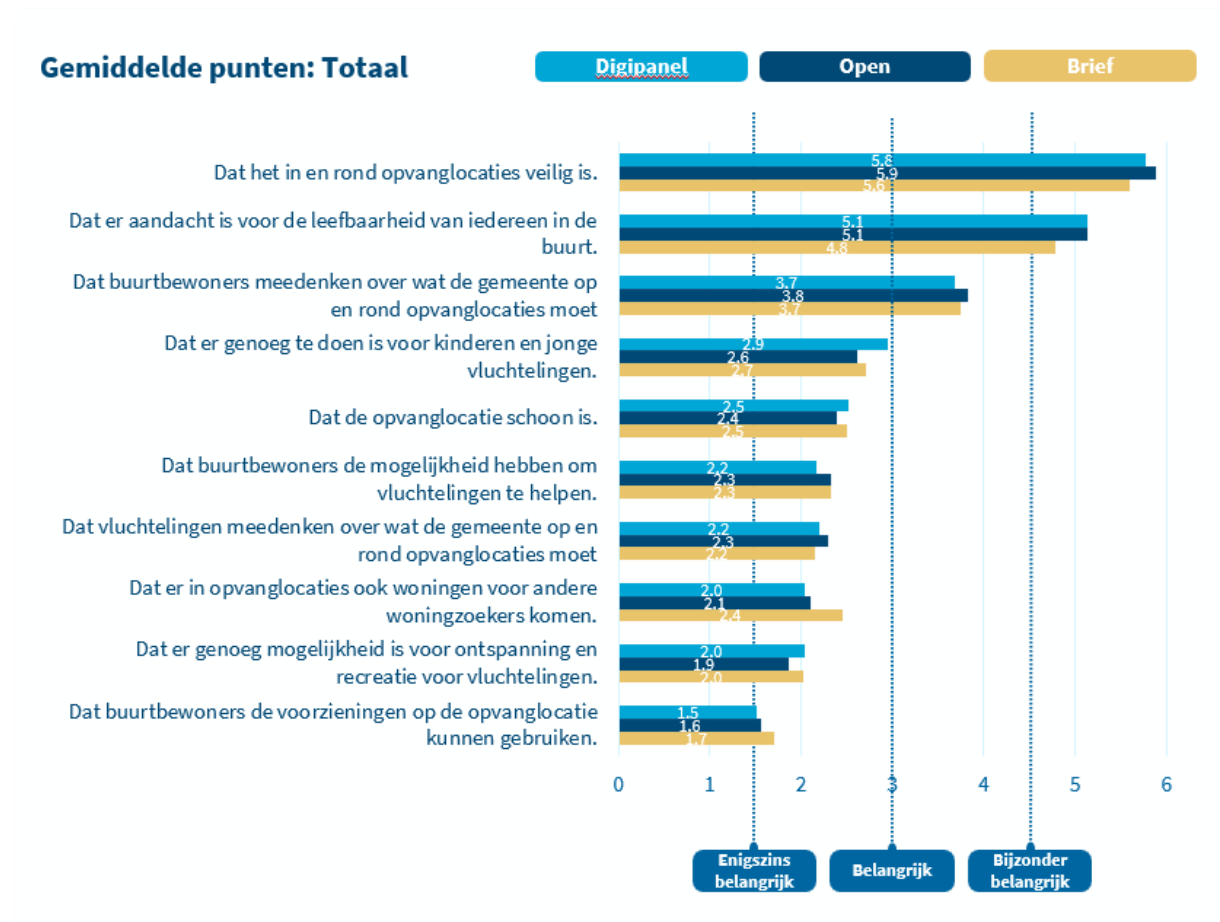
Alle opties die binnen 50% van deze uitgangswaarde zitten zijn in enige mate belangrijk. Om te onthouden:

- Opties die meer dan 1,5 punten scoren (50% onder de uitgangswaarde 3,0) zijn *enigszins belangrijk*

- Opties op of rond de uitgangswaarde zijn *belangrijk*.
- Opties boven 4,5 punten (50% *boven* de uitgangswaarde 3,0) zijn *bijzonder belangrijk*.

Net als bij de eerste adviespagina zien we hier dat de volgorde en de waarde die deelnemers aan de opties toekennen sterk overeenkomen bij zowel de deelnemers via het panel, via de brief en de open raadpleging.

FIGUUR 14 -- IN ANDERE PWE-RAADPLEGINGEN ZIJN VOORKEUREN IN EEN OPEN RAADPLEGING VAAK MEER UITGESPROKEN. HIER IS CONSISTENTIE

Inzicht: bijna alle groepen hebben dezelfde prioriteiten

Achter de gemiddelden kunnen verschillen tussen groepen inwoners schuilgaan. Het kan zo zijn dat prioriteiten die voor alle inwoners samen gemiddeld scoren voor sommige groepen juist heel belangrijk zijn, of juist heel onbelangrijk. Wat zien we als we kijken naar de belangrijkste prioriteiten van verschillen groepen in de populatie?

Het antwoord daarop is simpel: voor mensen die verschillen in gender, opleidingsniveau, leeftijd, stadsdeel, hoeveelheid contact met vluchtelingen en of ze in de buurt wonen van vluchtelingen zijn de twee prioriteiten hetzelfde. Ook de rest van de opties scoort redelijk gelijk voor alle groepen.

Inzicht: houding ten aanzien van vluchtelingen bepaalt accentverschillen

We zien dus dat ook als het gaat over wat de gemeente moet regelen in en rond opvanglocaties er veel eensgezindheid is onder Eindhovenaren. En ook hier zien we dat er eigenlijk alleen verschillen zijn in voorkeuren tussen mensen met een positieve en negatieve houding ten aanzien van vluchtelingen (zie FIGUUR 15). Opvallend is dat deze verschillen niet zitten in de prioriteiten die inwoners stellen, maar in de intensiteit ervan.

- De twee dingen die voor de gemiddelde Eindhovenenaar het belangrijkste zijn, zijn ook voor mensen met een negatieve houding en voor mensen met een positieve houding ten aanzien van vluchtelingen het belangrijkste;
- Mensen met een negatieve houding ten aanzien van vluchtelingen geven meer dan de helft van hun punten aan de twee belangrijkste prioriteiten;
- Mensen met een positieve houding ten aanzien van vluchtelingen geven iets meer dan een kwart van hun punten aan deze prioriteiten. Zij verdelen hun punten veel meer over de tien opties.

FIGUUR 15

Gemiddelde punten: Naar houding

Representatieve uitkomsten

4.2 Welke argumenten geven deelnemers voor hun keuzes?

Veiligheid en leefbaarheid zijn met elkaar verbonden

Ook voor adviespagina B hebben we van 800 willekeurig geselecteerde deelnemers uit de brief, DigiPanel en de open raadpleging de motivaties gelezen bij hun keuzes. We hebben dezelfde werkwijze gevolgd als bij adviespagina A. In hoofdstuk 8 (appendix) zijn uitgebreide overzichten te vinden van argumenten voor elk van de tien opties uit de adviespagina.

Uit de kwalitatieve analyse van de tweede adviespagina komt geen samenhangend geheel van oorzaak en gevolg naar voren, zoals dat in de eerste adviespagina wel het geval was. In de analyse van deze adviespagina richten we ons op het duiden van de twee opties die onder alle groepen deelnemers sterk scoorden: 'Dat het op en rond opvanglocaties veilig is', en 'Dat er aandacht is voor de leefbaarheid van iedereen in de buurt'. We kijken daarbij of we kunnen verklaren dat deze opties bij zowel mensen met een (licht) positieve als mensen met een (licht) negatieve houding jegens vluchtelingen goed scoren.

'Dat het op en rond opvanglocaties veilig is'

- Veel deelnemers benoemen veiligheid als een basisbehoefte. Het is voor deelnemers vanzelfsprekend dat deze optie bovenaan staat. Deelnemers die hier veel punten gaven, noemen bijvoorbeeld: *"Zonder veiligheid hoeft de rest ook niet"*. Opvallend is dat een dergelijke redenering ook naar voren komt bij deelnemers die juist geen punten aan deze optie hebben toegekend: *"Sorry. Zullen we zorgen dat overal veilig is en dus ja ook hier. Ik vind dit een stupide vraag."*
- Een groep deelnemers koppelen de aanwezigheid van een opvanglocatie direct aan onveiligheid in de buurt. Deze deelnemers lijken vaker een (licht) negatieve houding ten aanzien van vluchtelingen te hebben. *"Een eerste vereiste. Het kan niet zo zijn dat burgers 's-avonds niet meer over straat durven. Geïmporteerde criminaliteit dient onmiddellijk te worden aangepakt."* En: *"Praktijken zoals in Budel en Maarheeze doen het ergste vrezes. Daar wordt ook steeds gezegd dat er oplossingen komen. De realiteit laat zien dat het tegenovergestelde het geval is en de overlast maar toeneemt."*
- Er zijn ook argumenten die meer passen bij mensen met een positieve(re) houding. Die argumenten gaan over veiligheid als voorwaarde om iets op te kunnen bouwen samen (*"Essentieel, zowel voor huidige omwonenden als de vluchtelingen zelf. In een situatie waarin mensen angst hebben komt iets positiefs lastig van de grond."*) of als randvoorwaarde voor draagvlak in de buurt (*"Een onveilige omgeving neemt draagvlak weg in buurt."*).

'Dat er aandacht is voor de leefbaarheid van iedereen in de buurt'

- Veel argumenten gaan over dat de komst van vluchtelingen geen negatief effect mag hebben op de levenskwaliteit van de huidige bewoners. De argumenten in deze categorie hebben vaak betrekking op veiligheid en overlast, en op dat de cultuur van vluchtelingen niet past bij die van de bewoners. *"Omdat het zeer belangrijk is dat een buurt je eigen buurt blijft met dezelfde sfeer, veiligheid en gedachten."*, *"De buurt mag nooit overlast hebben van welke locatie dan ook."*, en *"(...) Geen rotzooi, geen struinende mensen op straat, geen geloer."*

- Daarnaast zien we een aantal argumenten die leefbaarheid vanuit een meer neutrale of positieve houding tegenover vluchtelingen benaderen. Bijvoorbeeld dat leefbaarheid een doel is voor iedereen die samenleeft: *“Samenleven is belangrijk, dat moet in goede harmonie.”* En *“Waar mensen samen moeten leven zal er oog moeten zijn voor iedereen.”* Net als bij de vorige optie zien we hier regelmatig terugkomen dat de optie een voorwaarde is voor draagvlak in de buurt: *“Hoe leefbaarder voor iedereen hoe minder de weerstand zal zijn.”*
- Ook bij deze optie zien we dat een aanzienlijke groep deelnemers geen punten geeft aan de optie, maar in de onderbouwing wel laat merken het belangrijk te vinden. Zij vinden het vanzelfsprekend dat hier aandacht aan wordt besteed. En ze vinden het niet alleen in en rond opvanglocaties belangrijk, maar in de hele stad: *“Vanzelfsprekend, zoals voor heel Eindhoven geldt”*.

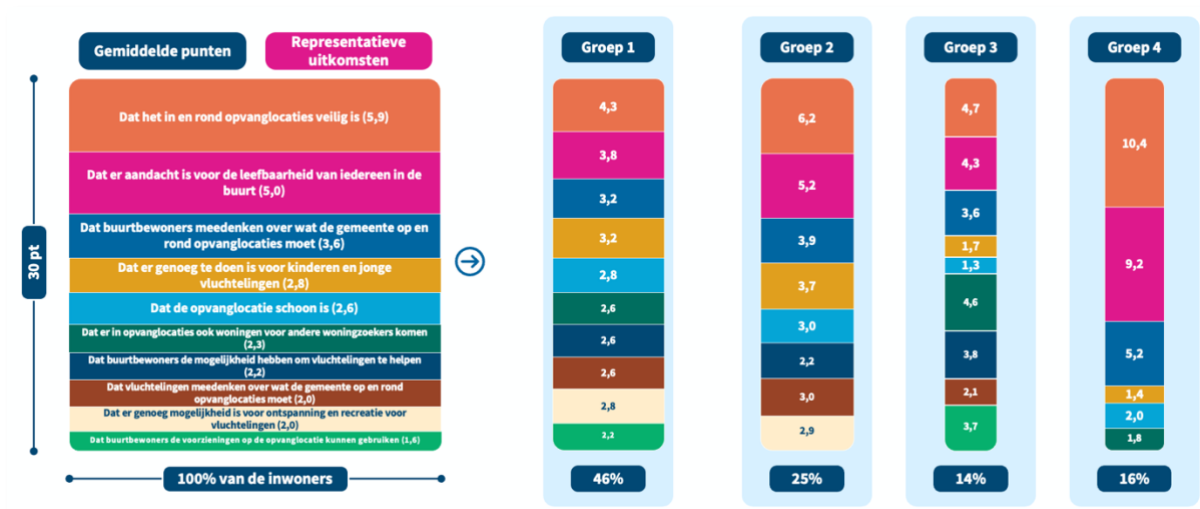
4.3 Vier perspectieven op voorwaarden van opvanglocaties

Vier perspectieven over voorwaarden op en rond opvanglocaties

Net als bij adviespagina A hebben we met de statistische techniek LKCA de representatieve uitkomsten van [FIGUUR 14](#) nader onderzocht. We zien dat inwoners wederom in vier groepen kunnen worden opgedeeld die de voorwaarden op en rond opvanglocaties verschillend prioriteren (zie [FIGUUR 16](#)). Het is daarbij belangrijk om in gedachten te houden dat we a priori niet weten hoeveel groepen (of waardenoriëntaties) een LKCA zal identificeren. We beschrijven de vier groepen uit adviespagina B in meer detail onder de figuur. We zien dat de vier groepen niet één-op-één te matchen zijn met de vier groepen van adviespagina A. Alleen de groepen 4 (beide met negatieve houding) vertonen veel overeenkomsten.

Als uitgangspunt is het dus in belangrijke mate toevallig dat voor beide adviespagina's vier groepen te onderscheiden zijn. Maar uiteraard is dat niet volledig het geval. Twee factoren spelen mee. Ten eerste, het zijn dezelfde deelnemers in adviespagina A en adviespagina B die vanuit dezelfde waardenoriëntatie beide keuzetaken invullen. Ten tweede zijn de onderwerpen van de twee adviespagina's nauw verwant. Dat betekent niet dat dezelfde deelnemers altijd met elkaar in dezelfde groep terecht komen. Maar deze twee factoren vergroten wel de kans dat er een vergelijkbaar aantal groepen of perspectieven uit de twee LKCA's naar voren komen.

FIGUUR 16 – VIER PERSPECTIEVEN OP DE VRAAG ‘WAT ZOU DE GEMEENTE OP EN ROND OPVANGLOCATIES MOETEN REGELEN?’

Groep 1 (46%): Positieve grondhouding naar alle opties

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

De inwoners in deze groep zijn gematigd in de zin dat zij aan alle opties punten toekennen. Daarbij zijn net als voor de overige groepen de twee belangrijkste prioriteiten veiligheid (4,3 punten) en leefbaarheid (3,8). Het verschil in punten tussen de hoogste en de laagste prioriteit (buurtbewoners kunnen voorzieningen gebruiken op de opvanglocaties; 2,2 punten) is beperkt. Alle opties zijn voor deze groep *enigszins belangrijk* (> 1,9 punten).

Profiel

De inwoners in deze groep hebben de meest positieve houding t.a.v. vluchtelingen van de vier groepen (69 op 100 punten). Deze groep bevat relatief veel jonge mensen tot 34 jaar oud en vrouwen. Opleidingsniveau is bij geen enkele groep in deze adviespagina een statistisch significante voorspeller.

Interpretatie

We zien dat deelnemers in deze groep in alle tien opties iets positiefs weten te zien. Ook in de nieuwere ideeën zien zij kansen. Zo schrijft een deelnemer over woningen voor andere woningzoekers in opvanglocaties: *“Zorgt ook voor meer wederzijds begrip”*. En dat vluchtelingen mogen meedenken: *“Medeverantwoordelijkheid dragen door de vluchtelingen geeft respect, belang, zingeving aan hen”*.

De gematigde voorkeuren lijken dus niet zozeer voort te komen uit een ambivalent gevoel ten aanzien van de opties, of zelfs onverschilligheid. De matiging lijkt veel eerder voor te komen uit een positieve grondhouding ten aanzien van verschillende opties voor opvanglocaties.

Groep 2 (25%): Praktisch-realistische kijk op opvanglocaties

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

Veiligheid (6,2 punten) en leefbaarheid (5,2 punten) zijn de belangrijkste prioriteiten voor de deelnemers in deze groep. Deze groep geeft daarnaast de meeste punten van de vier aan 'genoeg te doen voor kinderen en jonge vluchtelingen' (3,7 punten).

Deze inwoners maken verder een uitgesproken keuze door twee van de tien opties geen punten toe te kennen: 'Dat er in opvanglocaties ook woningen voor andere woningzoekers komen' en 'Dat buurtbewoners de voorzieningen op de opvanglocatie kunnen gebruiken.'

Profiel

De groep heeft een licht positieve houding jegens vluchtelingen (63 op 100 punten). Deze groep bevat relatief veel 65-plussers en mannen.

Interpretatie

Veiligheid is belangrijk voor deze groep, meer dan voor groepen 1 en 3. Daarover zeggen deelnemers veelal dat het belangrijk is voor iedereen: "Net als bij de vorige vraag over veiligheid. Belangrijk voor vluchtelingen en voor omwonenden." Deze inwoners kiezen dus ook duidelijk het perspectief van de vluchteling.

De punten voor de optie jonge kinderen lijken niet zozeer gemotiveerd uit empathie, maar veelal vanuit angst voor verveling en daarmee overlast ("Anders gaan ze zich vervelen en net als andere kinderen, vernielingen aanrichten.")

Deze deelnemers zijn niet gekant tegen oplossingen zoals woningen voor andere woningzoekers toevoegen aan opvanglocaties. Of het gebruik van voorzieningen op opvanglocaties door buurtbewoners. Maar zij geloven niet zozeer in dit type oplossing ("Dit is nogal hypothetisch. Ik kan mij niet voorstellen dat studenten kunnen studeren in een kamer in en opvangcentrum of dat ouders met kleine kinderen of pubers zich daar prettig voelen."). Ze denken ook dat hier geen behoefte aan is ("Ik denk dat hier geen draagvlak voor is") of vinden dat opvang ook echt op de noden van vluchtelingen gericht mag zijn ("Faciliteiten mogen er zijn voor vluchtelingen en ook op hun behoeftes worden toegespitst.").

De groep lijkt daarmee te karakteriseren als een praktisch-realistische groep die niet noodzakelijk een vooruitstrevend beeld heeft van opvanglocaties (geen experimenten), maar wel wil dat het goed gebeurt.

Groep 3 (14%): Waarde aan een rechtvaardige verdeling

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

Ook deze groep heeft als hoogste prioriteiten veiligheid en leefbaarheid.

Daarna kiest deze groep voor opties die duidelijk gericht zijn op de belangen van huidige buurtbewoners en Eindhovenaren: dat er ook woningen voor andere woningzoekers komen (4,6 punten), dat buurtbewoners mogen meedenken (3,6) en dat buurtbewoners de voorzieningen mogen gebruiken (3,7).

Profiel

De inwoners hebben een licht positieve houding jegens vluchtelingen (58 op de 100 punten). Ook deze groep bevat, net als groep 2, relatief veel 65-plussers en mannen. Let wel: in beide groepen zitten ook veel deelnemers met andere kenmerken ('relatief veel' betekent niet 'alleen maar').

Interpretatie

Bij de drie opties die deze groep in het bijzonder waarde toekent zien we dat deelnemers zowel de belangen van de huidige buurtbewoners benoemen, als positieve effecten voor de samenleving en integratie als geheel. Een belangrijke motivatie voor deze deelnemers lijkt daarnaast de rechtvaardige verdeling van lusten en lasten te zijn.

Zo noemen deelnemers bij de optie 'woningen voor andere woningzoekers' de belangen van Nederlanders (woningnood) (*"Grote woningnood dus grote behoefte. Mengen bevordert de integratie."*). Maar in deze reactie zien we ook het positieve effect op de samenleving als geheel. Veel deelnemers benoemen ook dat het oneerlijk zou zijn dat woningzoekende Nederlanders langer zouden moeten wachten.

Bij voorzieningen zien we dezelfde dubbele motivatie (*"Het is gefinancierd vanuit de samenleving dus moeten de voorzieningen ook voor iedereen beschikbaar zijn. Daarnaast is het goed voor de integratie als deze gedeeld worden"*).

De wens tot een rechtvaardige verdeling zien we ook bij de optie dat buurtbewoners mogen meedenken (*"Buurt heeft de lasten, dus mag het ook iets zeggen over de lusten?"*). Het gaat daarbij ook expliciet om een als rechtvaardig (ervaren) proces naar een eventuele opvanglocatie: *"Lerend uit wat er in andere steden en dorpen fout is gegaan, is het enorm belangrijk om buurtbewoners ver van tevoren te betrekken, ook wat betreft schaal. Niets als het al een feit is."*

Groep 4 (16%): Kritische grondhouding naar opvanglocaties

Prioriteiten (waardenoriëntatie)

Deze groep kenmerkt zich door uitgesproken prioriteiten. Veruit de meeste punten kennen deze inwoners toe aan drie van de tien opties: veiligheid (10,4), leefbaarheid (9,2) en meedenken door buurtbewoners (5,2).

Vier van de tien opties krijgen geen punten: 'Dat buurtbewoners de mogelijkheid hebben om vluchtelingen te helpen', 'Dat buurtbewoners de voorzieningen op de opvanglocatie kunnen gebruiken', 'Dat vluchtelingen meedenken over wat de gemeente op en rond opvanglocaties moet' en 'Dat er genoeg mogelijkheid is voor ontspanning en recreatie voor vluchtelingen.'

Profiel

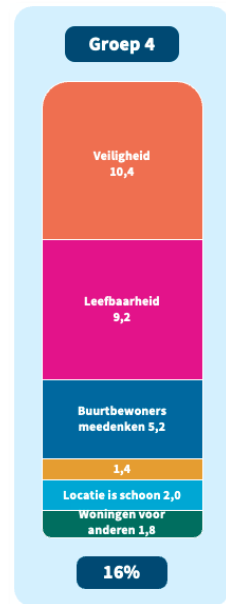
Deze inwoners hebben een (licht) negatieve houding t.a.v. vluchtelingen (31 op 100 punten). Deze groep bestaat uit relatief veel deelnemers tussen 35 en 64 jaar oud, en mannen.

Interpretatie

Dit is de enige van de vier groepen met een negatieve houding naar vluchtelingen. In die zin is deze groep vergelijkbaar met groep 4 uit de adviespagina A die we karakteriseerden als kritisch-afstandelijk. Beide hebben ongeveer dezelfde omvang, consistent met de observatie dat 15% tot 25% van de Eindhovenaren een negatieve houding heeft.

Als het gaat over veiligheid, dan motiveren deze deelnemers dat vooral vanuit het perspectief van bewoners, veel minder vanuit dat van vluchtelingen (*"De bewoners moeten niet het idee hebben dat de veiligheid van hun buurt naar beneden gaat. Of dat ze in de avond niet meer over de straat durven."*) Voor deze groep zijn 'leefbaarheid' en 'veiligheid' nauw met elkaar verbonden (*"Je moet je wel fijn en op je gemak en veilig voelen waar je woont"*). Preciezer gesteld, veiligheid is een randvoorwaarde voor leefbaarheid.

Bij deze groep zien we op meer punten een kritische grondhouding. Bijvoorbeeld deze deelnemer over het gebruik maken van voorzieningen door buurtbewoners: *"Voelt als een goedmakertje. Behoeft zal niet groot zijn"* Of een andere deelnemer: *"Dit is een stap te ver, eerst integratie vanuit de asielzoekers zelf, zie punten hiervoor, moeten wij integreren of andersom? vreemde vraag."*

Inzicht: brede basis voor ‘samenleven vanaf dag één’

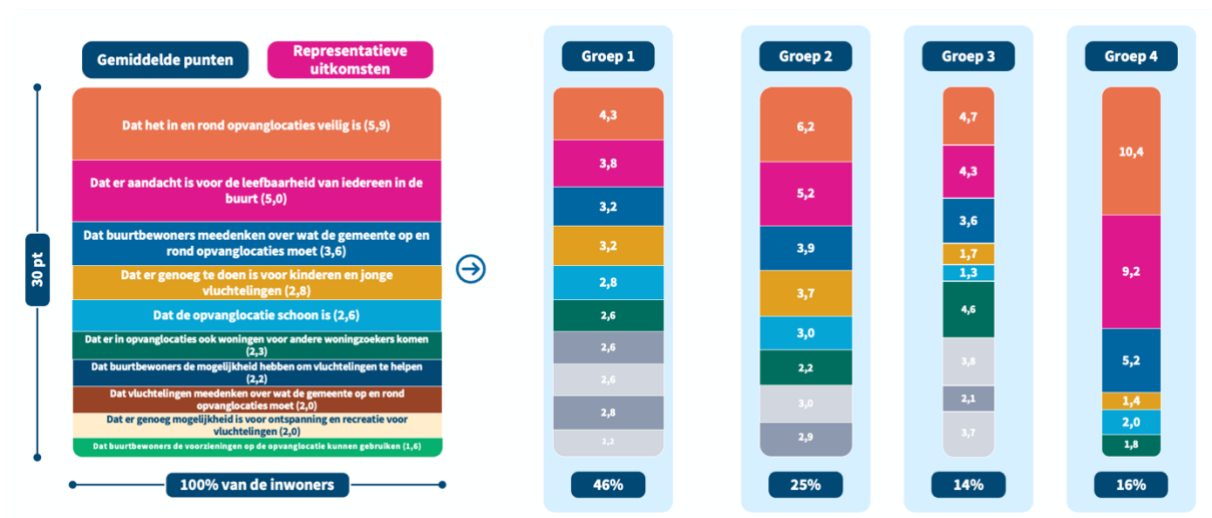
Tot slot kijken we naar de belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen de vier groepen. Ook hier zien we – net als bij adviespagina A – dat de overeenkomsten sterker zijn dan de verschillen.

We zien dat van de tien opties er zes zijn die van alle groepen punten krijgen. Deze zes opties zijn een gemene deler; zie [FIGUUR 17](#):

- Dat het in en rond opvanglocaties veilig is;
- Dat er aandacht is voor de leefbaarheid van iedereen in de buurt;
- Dat buurtbewoners meedenken over wat de gemeente op en rond opvanglocaties moet;
- Dat er genoeg te doen is voor kinderen en jonge vluchtelingen;
- Dat de opvanglocatie schoon is;
- Dat er in opvanglocaties ook woningen voor andere woningzoekers komen;

Van elke groep krijgen deze zes opties gezamenlijk twee derde van de punten of meer. Ook hier geldt de observatie als bij adviespagina A: zo’n breed gedeelde basis is zeldzaam in PWE-raadplegingen.

FIGUUR 17 - DE OVEREENKOMSTEN ZIJN GROOT TUSSEN DE VIER GROEPEN

5. Over het onderzoek

In dit onderzoek hebben we het advies gevraagd aan de inwoners van de gemeente Eindhoven over samenleven vanaf dag één. Hoe hebben zij deelname aan het onderzoek ervaren?

SAMENVATTING

- De gemiddelde deelnemer geeft een 7,3 aan de raadpleging. 93% van de deelnemers (open raadpleging, DigiPanel en brief gecombineerd) gaf een voldoende.
- De grote meerderheid vond het onderzoek goed te begrijpen.

Meerderheid deelnemers is positief

93% van de deelnemers (open raadpleging, DigiPanel en brief gecombineerd) gaf een voldoende aan de raadpleging. Deze deelnemers hebben de PWE-raadpleging als een fijne manier ervaren om hun voorkeuren door te geven over ‘samenleven vanaf dag één’ aan de gemeente. De meeste deelnemers geven de raadpleging het cijfer 8. Bij andere raadplegingen zien we scores tussen 6,3 en 7,5, dus dit zit aan de bovenkant.

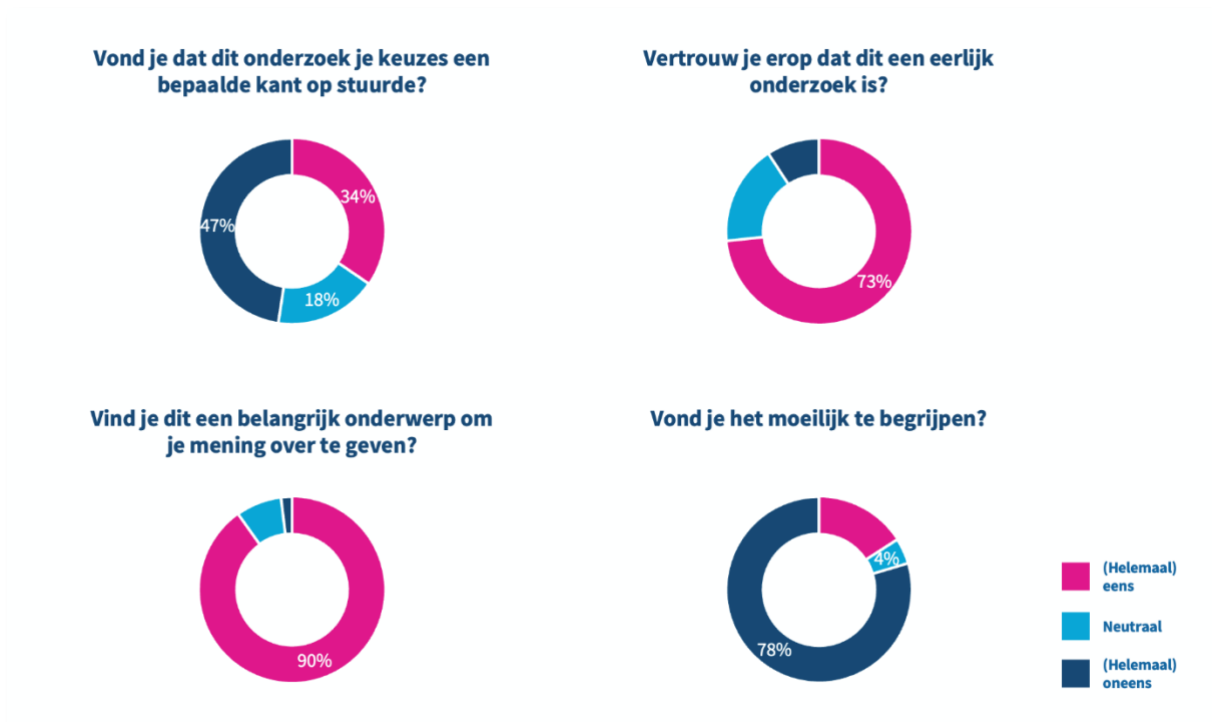
Deelnemers die positief zijn over de raadpleging geven vooral aan dat de raadpleging een toegankelijke methode vinden om hun stem te kunnen laten horen (“Korte vragen, en de werking van het puntensysteem zodat je echt keuzes moet maken over wat je het meest van belang vindt” en “De video’s waren ook erg duidelijk en het is fijn dat er ook Arabische en Oekraïense versies waren”). Een veel genoemd argument is dat ze het belangrijk vinden dat ze over dit specifieke onderwerp hun stem kunnen laten horen. Ook waarderen ze het feit dat er een raadpleging over dit onderwerp is (“[Goed dat] er überhaupt een raadpleging over dit belangrijke onderwerp is.” en “Goed om inwoners te vragen, maar op dit thema vraagt het daadkracht van de gemeente. Er zal altijd een groep zijn die het er niet mee eens is. Heb lef en ga ervoor, mensen zien dan dat het niet eng en gevaarlijk is.”) en de mogelijkheid om hun advies te nuanceren en toe te lichten (“Open vragen over veel onderwerpen en optie voor toelichting.”).

Hoewel 93% van de deelnemers een voldoende gaf aan de raadpleging, gaf 7% een onvoldoende. Wat vinden deze deelnemers? Sommige deelnemers vonden de informatievoorziening sturend (“Deze raadpleging zou moeten beginnen met de vraag OF je een vluchtelingen opvang wil. Maar dat is blijkbaar een feit.”). 34% van de respondenten heeft de raadpleging als (enigszins) sturend ervaren (zie [FIGUUR 18](#)). Ongeveer twee derde niet. In vergelijking met andere raadplegingen is dit iets boven gemiddeld. Een verklaring hiervoor is dat participatiebehoefte verschillen tussen Nederlanders. Veel deelnemers vinden het krachtig dat een PWE-raadpleging een beperking meegeeft en informatie biedt over wat er kan gebeuren als je een optie kiest. Er zijn ook mensen die liever een referendum-achtige vraagstelling willen (“Moet er een opvanglocatie komen ja/nee?”). Deze groep ervaart een PWE soms als sturend. Tegenover de respondenten die de raadpleging sturend vinden staan ook respondenten die de beperking en informatie juist goed vinden (“ook goed dat de vraag niet is: ben je voor of tegen de opvang van vluchteling, maar hoe kan je ze het beste helpen.”)

Andere deelnemers hadden niet veel vertrouwen dat er iets gedaan wordt met de uitkomsten (“Hoop dat er echt iets mee gedaan wordt en niet dat er eigenlijk al een uitkomst is uitgedacht zoals veel dingen in Eindhoven”). Of uiten in ieder geval die wens (“Hoop dat de gemeente er ook iets mee doet en er van leert”).

Negatieve deelnemers verschilden van mening over de lengte van de raadpleging en de mate van informatievoorziening. Sommige deelnemers vonden de raadpleging te lang duren en vonden dat ze te veel informatie moesten verwerken. Andere deelnemers vonden juist dat ze informatie misten in de raadpleging en ze wilden meer mogelijkheden krijgen om hun ideaalbeeld te schetsen.

FIGUUR 18

6. Methodologie & Verantwoording

In deze sectie geven wij informatie over het ontwerpen van de PWE-raadpleging, het verzamelen van de data en de analysemethoden die wij gebruiken.

IN DIT HOOFDSTUK

- Ontwerp van de PWE-raadpleging
- Dataverzameling
- Data-analyse
- Omgang met persoonsgegevens
- Privacy

Ontwerp van de PWE-raadpleging

Een raadpleging volgens de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie bestaat in feite uit vier elementen:

1. Het vaststellen van *een vraagstelling* die onderwerp is van de PWE;
2. Het formuleren van de meest relevante *keuzeopties* waar de deelnemer tussen kan kiezen;
3. Het beschrijven van *informatie* over deze opties incl. positieve effecten en negatieve effecten;
4. Het kiezen van het *type* PWE-raadpleging, inclusief een *bepending* die ervoor zorgt dat deelnemers niet alle opties kunnen kiezen.

Daarnaast hebben we in dit onderzoek ook een aantal vragen gesteld over hoe deelnemers staan tegenover vluchtelingen in de Nederlandse samenleving en of deelnemers in het dagelijks leven contact hebben met vluchtelingen.

Hieronder leggen we uit welke belangrijke keuzes wij hebben gemaakt in deze vier stappen. Ter referentie is de raadpleging nog steeds te bezoeken in oorspronkelijke vorm via <https://samenleven-offline.raadpleging.net/>. Antwoorden worden niet meer geregistreerd.

Maar voordat we deze keuzes toelichten, vertellen we eerst meer over het proces dat we doorlopen hebben.

Ontwerpproces

Voor de totstandkoming van deze raadpleging hebben we een uitgebreid proces doorlopen waarin beleidsmedewerkers van de gemeente en externe stakeholders uitvoerig betrokken zijn. Onderstaande figuur geeft een beknopt overzicht van de bijeenkomsten die zijn gehouden en wat er in die bijeenkomsten besproken is, alsmede de aanvullende feedback en tests die we hebben uitgevoerd.

Ontwerpsessie	Wat hebben we gedaan?	Wie waren aanwezig?
Ontwerpsessie 1	Verkennen verschillende vraagstellingen, opties en types PWE. Uitleg over mogelijke invullingen. Ophalen van feedback.	Intern. Medewerkers van beleid en uitvoering van verschillende afdelingen.
Ontwerpsessie 2	Drie concreet uitgewerkte voorstellen van vraagstelling, opties en type PWE. Ophalen van feedback.	Externe stakeholders en beleidsmedewerkers van migratie.
Ontwerpsessie 3	Eén volledig uitgewerkte raadpleging. Bestaande uit twee adviespagina's met eigen vraagstelling en opties. Alle teksten uitgeschreven. Ophalen van feedback.	Intern en extern. Alle genodigden van de eerste twee sessies.
Feedback op eindontwerp	Schriftelijke feedback van alle deelnemers aan de ontwerpessies op het eindontwerp van de raadpleging.	nvt
Deelnemerstests	Twee focusgroepen met deelnemers met vluchtelingenachtergrond, bestaande uit invulsessie en plenaire nabespreking. Daarnaast een testpanel van 150 deelnemers de raadpleging in laten vullen.	nvt

Naast deze bijeenkomsten is bijna wekelijks in een projectteam van de onderzoekers en de gemeente overlegd en is op verschillende momenten getoetst bij de betrokken wethouders.

Stap 1: Vraagstelling en scope

Het doel van de raadpleging is om in kaart te brengen welke voorkeuren Eindhovenaren hebben over hoe de gemeente vluchtelingen ondersteuning biedt. Er bleek tijdens de ontwerpessies een sterke behoefte om een beeld te krijgen van zowel doelstellingen van het beleid als van concrete handelingsmogelijkheden voor de gemeente en partners. Daarom is er gekozen twee vraagstellingen uit te werken:

1. *Samenleven in Eindhoven vanaf dag één. Welke doelen vind jij daarbij belangrijk?*
2. *Wat zou de gemeente op en rond opvanglocaties moeten regelen?*

Vraagstelling 1: *Samenleven in Eindhoven vanaf dag één. Welke doelen vind jij daarbij belangrijk?*

- De invulling van het beleidskader 'Samenleven vanaf dag één' staat centraal. Het college heeft beleidsuitgangspunt 'Samenleven vanaf dag één' geformuleerd. Dit is ook gecommuniceerd in een raadsinformatiebrief. In de brief staat dat 'asielzoekers en statushouders die in Eindhoven worden

opgevangen ook in Eindhoven gehuisvest worden en vanaf dag één mee doen aan de samenleving'. Gemeente Eindhoven is voornemens hier nadere invulling aan te geven.

- Deze vraag is toekomstgericht en gericht op waarden. Hij gaat over de manier waarop Eindhovenaren in de toekomst samenleven met vluchtelingen. We hebben deze insteek gekozen omdat
 - deze vraagstelling niet de huidige situatie als uitgangspunt neemt, en daarom ook een evaluatie van de huidige situatie vermijdt. Het stelt inwoners juist in de gelegenheid mee te denken over een gezamenlijke toekomst.
 - de vraag is gericht op de waarden die beleid moeten sturen. Hiermee zijn de uitkomsten toekomstbestendiger en kunnen ze ook in de toekomst nog dienen om beleidskeuzes te maken. Dat komt omdat deze vraag niet gaat over concrete maatregelen die in de toekomst mogelijk niet meer relevant zullen zijn.

Vraagstelling 2: *Wat zou de gemeente op en rond opvanglocaties moeten regelen?*

- Afwegingen rondom de inrichting van opvanglocaties staan centraal. Komende jaren komen er meer vluchtelingen naar Nederland die zullen worden opgevangen door heel het land. Gemeente kunnen beslissen welke locaties hiervoor worden opengesteld en hoeveel vluchtelingen ergens komen te wonen. De keuze voor deze locaties en hoe dit wordt vormgegeven heeft veel invloed op inwoners. Daarom is ook gemeente Eindhoven benieuwd naar hoe nieuwe locaties zo veel mogelijk kunnen aansluiten bij de behoeftes van inwoners. Voor deze reden stellen we specifiek deze vraag in adviespagina 2: 'Wat zou de gemeente op en rond opvanglocaties moeten regelen?'

Gedurende het proces hebben we ook een aantal keuzes gemaakt over de scope van de raadpleging. We lichten hieronder de belangrijkste toe.

1. De focus van de raadpleging is op 'vluchtelingen' in het algemeen. In gesprekken met betrokkenen kwam vaak naar voren dat verschillende vluchtelingen verschillende juridische status en corresponderende rechten hebben. In de raadpleging gaat het over alle mensen die onvrijwillig hun thuis verlaten hebben om in Nederland een veilige plek te zoeken, ongeacht de juridische status die wij er in Nederland en Europa aan gekoppeld hebben. Wij hebben daar twee redenen voor:
 - a) Dit is hoe er in de samenleving vooral over gesproken wordt. Voor inwoners is het onderscheid tussen specifieke subgroepen niet altijd duidelijk.
 - b) We willen leren over de adviezen die inwoners geven omtrent beleid voor alle mensen die als vluchteling komen. Los van wat hun rechten zijn, of wat hun status is. We realiseren ons dat beleid niet altijd voor elke groep met elke status te schrijven is. Er zijn juridische verschillen. Dit onderscheid zullen we waar nodig aangeven, zodat deelnemers wel een goed beeld krijgen van de gevolgen van hun keuzes voor elke groep. Dat brengt ons op reden 3:
2. De raadpleging gaat niet over aantallen, de locaties zelf en doelgroepen. Het college van B&W heeft reeds keuzes gemaakt over het aantal vluchtelingen dat de gemeente wil gaan opvangen en is voor de andere dingen sterk afhankelijk van de nationale overheid. Als we dergelijke onderdelen zouden

voorleggen in de raadpleging, is de kans reëel dat dit leidt tot verwachtingen dat de gemeente daar ook wat aan kan doen, en dat is niet het geval.

Stap 2: Keuzeopties

In de selectie van de keuzeopties was het uitgangspunt alle relevante ideeën over samenleven en opvanglocaties een plek te geven. Elke inwoner van de gemeente Eindhoven, hoe verschillend ook in perspectief, moet ruimte hebben diens perspectief kwijt te kunnen. Een tweede uitgangspunt was dat de opties daadwerkelijk binnen de handelingsmogelijkheden van de gemeente of haar directe samenwerkingspartners ligt, en dat recente besluitvorming van college niet ter discussie wordt gesteld. Om die reden maken opties die gaan over het aantal opvangplekken of de categorie vluchtelingen die wordt opgevangen geen onderdeel uit van de raadpleging.

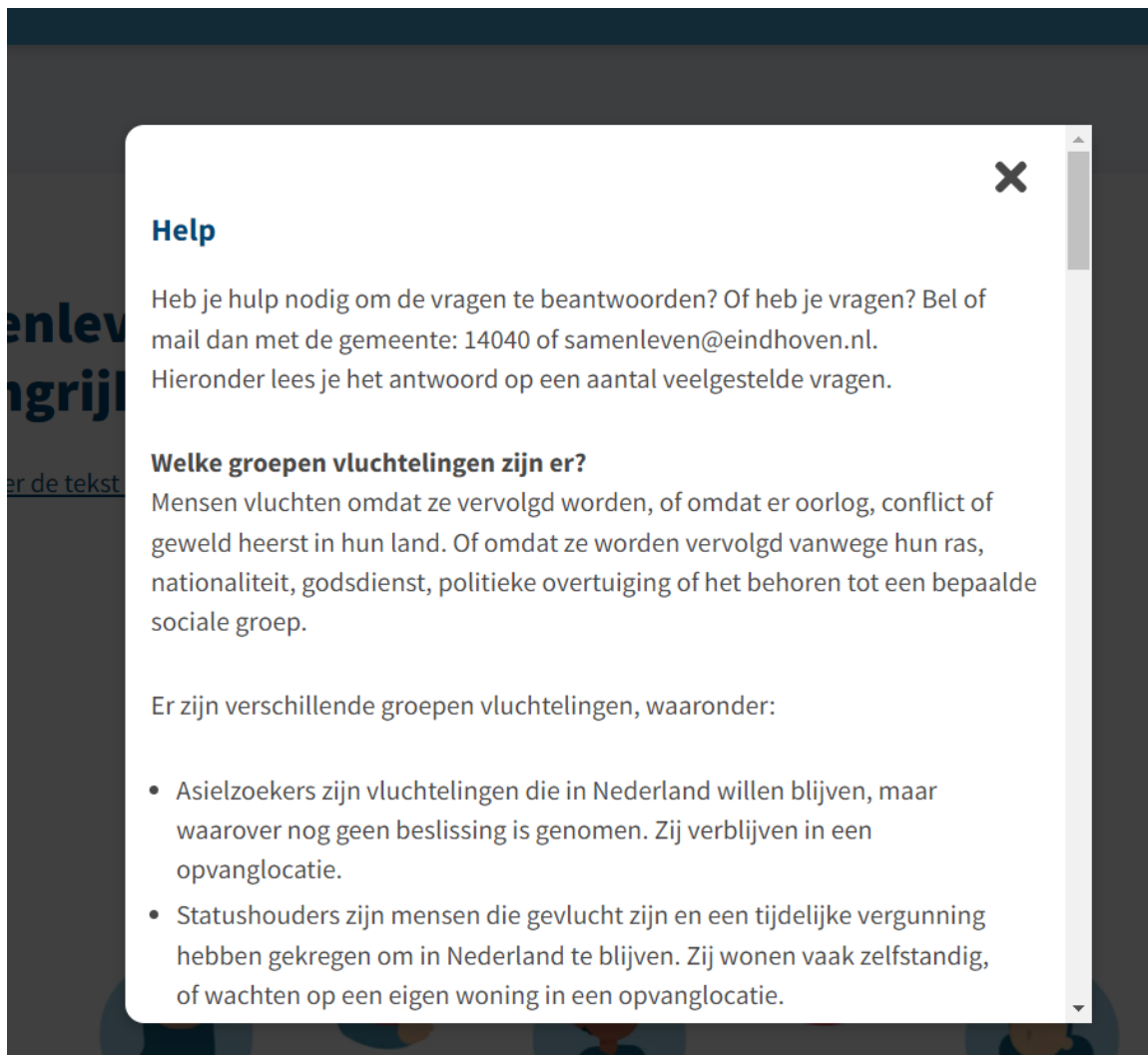
Tijdens de drie ontwerpessies hebben we telkens een reeks opties voorgelegd aan de deelnemers. Gedurende de sessies zijn deelnemers in gesprek gegaan over zowel de vraagstelling als de genoemde opties. Vervolgens hebben ze feedback gegeven aan de projectgroep. In de derde werksessie zijn de keuze-opties volledig uitgewerkt getoetst bij de deelnemers, en zijn aan de hand van de feedback definitieve wijzigingen gemaakt. Uiteindelijk heeft de projectgroep de definitieve keuze gemaakt in de selectie van de opties.

De keuzeopties zijn zoveel mogelijk geformuleerd in termen van de uitkomst, en niet op de manier om deze uitkomst te bereiken. Dat is een bewuste keuze, de raadpleging is gericht op welke uitkomsten de gemeente zou moeten bereiken. Uit de onderbouwing bij de keuzes die deelnemers maken is veel informatie te halen over de manier waarop deze doelen bereikt zouden moeten worden. Om deze reden is ook zo veel mogelijk geprobeerd termen als 'moeten' of 'mogen niet' te vermijden.

Stap 3: Informatie over de keuzeopties

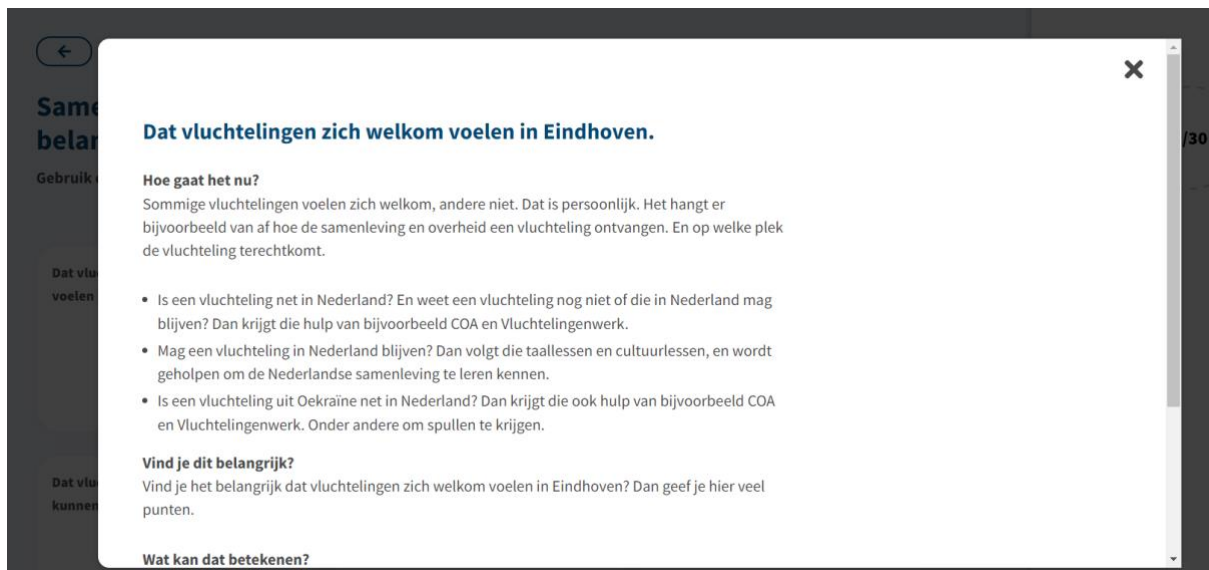
Tijdens de gehele raadpleging was er via een Help-knop algemene, feitelijke informatie beschikbaar over het onderzoek en de huidige situatie rondom de opvang van vluchtelingen in Eindhoven.

FIGUUR 19

Bij elk van de keuzeopties in beide adviespagina's was ook gedetailleerde informatie beschikbaar. Onderstaande figuur geeft daarvan een voorbeeld.

FIGUUR 20

Stap 4: Keuze voor het type PWE en beperking

Een raadpleging volgens de PWE-methodiek kan op drie verschillende manieren geïmplementeerd worden (puntenmodus, schuifjesmodus, keuzemodus). De keuze tussen deze drie opties maken we aan de hand van twee vragen. De eerste vraag is in hoeverre er (al) sprake is van de verdeling van een schaars publiek goed of middel, zoals geld of uitvoeringscapaciteit. In eerste instantie lijkt dat bij het vraagstuk over de invulling van gemeentelijk beleid het geval; de gemeente moet uiteindelijk keuzes maken waaraan zij haar schaarse middelen aan uit zal geven. Maar gedurende het ontwerpproces bleek dat de informatiebehoefte van de gemeente en haar samenwerkingspartners vooral gericht was op welke doelen de gemeente zou moeten nastreven. Hoe schaarse middelen verdeeld moeten worden is pas in tweede instantie relevant, wanneer een concreter beeld is verkregen van welke doelen behaald zouden moeten worden. Gezien het antwoord op deze vraag is een puntenmodus het meest passend voor de PWE. De tweede selectievraag (die gaat over of er graduele inzet van middelen mogelijk is) is daarmee niet relevant.

Dat betekende concreet dat deelnemers punten mochten verdelen over de keuzeopties. We kozen voor 30 punten in beide adviespagina's. We hebben gekozen voor het verdelen van 30 punten om een fijnmazige toekenning van punten mogelijk te maken. Dit staat meer nuance toe. Het nog groter maken van het aantal punten gaat ten koste van de overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de raadpleging.

Dataverzameling

Dataverzameling

Deelname aan de raadpleging was mogelijk tussen 16 september en 23 oktober 2023. In die periode hebben 3.213 inwoners meegedaan aan één van de drie varianten:

1. *DigiPanel*: Alle vaste leden van het DigiPanel van de gemeente Eindhoven zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de raadpleging. Via deze route deden 2.042 inwoners mee.

2. *Open raadpleging:* Alle inwoners van 16 jaar of ouder konden meedoen aan de open raadpleging. Dit hebben 766 inwoners gedaan.
3. *Deelname met uitnodiging via een brief:* Een representatieve groep van 10.000 adressen is willekeurig geloot uit de gemeentelijke administratie en heeft een brief met een unieke code ontvangen, waarmee iemand in het huishouden kon deelnemen de raadpleging. Zo hebben 565 inwoners meegedaan.

Inhoudelijk waren alle drie versies identiek. In de open raadpleging en de raadpleging met uitnodiging via een brief konden deelnemers kiezen uit een korte en een lange versie. In de korte versie sloegen de deelnemers de tweede adviespagina over.

De raadpleging vond hoofdzakelijk online plaats. Om de toegankelijkheid te vergroten voor inwoners die geen voorkeur hebben voor deelname per computer hebben we de mogelijkheid geboden de raadpleging op papier thuisgestuurd te krijgen en in te vullen. Dit is door Ook konden deelnemers ene afspraak maken bij de helpdesk van Populytics.

Controle en opschonen van de data

Er zijn een aantal redenen om de data altijd goed te controleren en zo nodig op te schonen:

- Sommige deelnemers beginnen aan de raadpleging, maar verlaten deze voordat ze genoeg informatie hebben gegeven om te analyseren.
- Sommige deelnemers beginnen aan de raadpleging, verlaten deze, en komen later voor een tweede keer terug, waardoor ze dubbel geregistreerd staan;
- In de brief-versie mocht de code maar één keer gebruikt worden;
- We hebben waarborgen voor mogelijke beïnvloeding en/of fraude.

Daarom is altijd een controle van de deelnemers nodig en, zo nodig, het opschonen van de data.

We hebben alle deelnames gecontroleerd, handmatig dan wel automatisch. We beschrijven de belangrijkste controles:

1. *Is de PWE voltooid?* Niet alle deelnemers hebben de raadpleging volledig afgemaakt. Dat is in elk onderzoek zo. Deelnemers zijn gestopt op verschillende punten in de raadpleging. Deelnames die niet volledig zijn ingevuld kunnen wij toch meenemen in de analyse. Elk antwoord dat deelnemers geven wordt namelijk direct opgeslagen. Dus ook deels voltooide deelnames zien wij terug en kunnen wij meenemen. Alle deelnemers die niet op zijn minst de keuzetaak volgens de PWE-methodologie volledig hebben gemaakt hebben te weinig informatie gegeven om te kunnen analyseren. Deze deelnames zijn verwijderd (894 deelnemers). De resterende partiële deelnames zijn meegenomen in de analyse. Daardoor kan het voorkomen dat bij sommige vragen of stellingen minder deelnemers worden gerapporteerd dan het totale aantal aan het begin.
2. *Alleen voor de brief: Zijn er dubbele en/of ongeldige briefcodes?* Als deelnemers een ongeldige briefcode hebben gebruikt, maar de raadpleging verder hebben ingevuld, dan hebben we deze verplaatst naar de open raadpleging. Als meerdere deelnemers dezelfde briefcode hebben gebruikt, dan hebben we de eerste deelname bewaard, en de overige deelnames verplaatst naar de open raadpleging.

3. *Hebben individuen vaker deelgenomen?* Het is mogelijk om te zien of vanaf hetzelfde apparaat meerdere malen is deelgenomen aan de raadpleging (zonder te zien welk apparaat dit is). Deze deelnames hebben we handmatig gecontroleerd. In de meeste gevallen betrof het deelnames met dezelfde demografische kenmerken (ogenschijnlijk dezelfde persoon), waarbij de ene deelname verder voltooid was dan de andere. In dat geval hebben we de meest complete deelname bewaard en de andere verwijderd. Daar waar de demografische kenmerken verschilden hebben wij aangenomen dat het verschillende personen betreft die vanaf hetzelfde apparaat hebben deelgenomen. Deze deelnames zijn dan allemaal bewaard gebleven.
4. *Waar wonen de deelnemers?* Deelnemers die hebben aangegeven buiten de gemeente Eindhoven te wonen, 53 in totaal, hebben we buiten beschouwing gelaten.

Bij deze controles – en nog enkele aanvullende, kleinere controles – hebben we geen aanwijzingen gevonden dat de raadpleging beïnvloed zou zijn.

Dat heeft geleid tot de volgende samenstelling (zie [Tabel 2](#)):

Tabel 2

Versie	Deelnemers
DigiPanel	2.042
Open raadpleging	766
Brief	565
Totaal	3.372

Socio-demografische gegevens van de deelnemers

Tabel 3

Geslacht	Aandeel Eindhoven* (bron: Gem Eindhoven)	DigiPanel (N=2.042)	Open raadpleging (N=766)	Brief (N=565)
Vrouw	49%	40%	54%	37%
Man	52%	58%	43%	60%
Leeftijd				
15 tot 25 jaar	16%	2%	10%	5%
25 tot 44 jaar	38%	22%	37%	28%
45 tot 64 jaar	27%	40%	37%	43%
65 en ouder	19%	35%	17%	25%
Opleiding				
Laag	25%	7%	10%	6%
Middel	35%	22%	25%	21%
Hoog	40%	71%	65%	73%
Woonplaats				
Centrum	5%	6%	9%	6%
Stratum	15%	18%	16%	17%
Tongelre	9%	11%	8%	8%
Woensel-Zuid	18%	12%	14%	13%
Woensel-Noord	26%	28%	21%	25%
Strijp	16%	15%	14%	18%
Gestel	12%	10%	12%	9%

Data-analyse

Bij het analyseren van de data gebruiken we enkele veelgebruikte statistische en econometrische analysemethoden. We rapporteren de drie belangrijkste.

Post-stratificatie voor representativiteit (herwegen)

Deelname aan de raadpleging is vrijwillig. Niet alle inwoners van de gemeente Eindhoven die 16 jaar of ouder zijn hebben meegedaan aan de raadpleging. De inwoners die op hebben meegedaan zijn daarom een *steekproef*. Dat werpt de vraag op of de uitkomsten van een onderzoek onder *een deel van* de inwoners (de steekproef) ook iets zegt over *alle* inwoners van de gemeente Eindhoven.

Tabel 3 laat zien dat de samenstellingen van deelnemers aan de open raadpleging en de brief niet geheel representatief zijn voor de gemeente Eindhoven op de klassieke demografische kenmerken leeftijd, opleiding en

geslacht. De verdeling over de kenmerken van de verschillende groepen deelnemers verschillen namelijk van die van de gehele populatie van Eindhoven.

Om toch uitspraken te kunnen doen over alle inwoners van Eindhoven, herwegen we de data met de methode post-stratificatie. Het doel is om alle groepen in de gemeente Eindhoven een stem naar rato te geven. Herwegen betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en juist minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Kort gezegd hebben we het volgende gedaan:

- Bij elk kenmerk delen we de deelnemers op in een aantal groepen: twee voor geslacht (man/vrouw), drie voor opleidingsniveau (laag/midden/hoog), zes voor leeftijd en zeven voor stadsdeel.
- We hebben de verdeling van de deelnemers over deze groepen vergeleken met de verdeling van het aantal mensen in de populatie. We hebben voor alle factoren gekruist gewogen, behalve voor opleidingsniveau. Daarvan hadden we alleen de gegevens op stadsniveau beschikbaar.
- Vervolgens hebben we een wegingsfactor gekoppeld aan elke groep. Deze wegingsfactor zorgt dat de antwoorden van een specifieke groep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze groep zitten. Dat betekent concreet dat we met name de stem van jongeren en lager opgeleiden iets zwaarder hebben laten wegen.

Vervolgens kunnen we zien of de resultaten van deze herwogen steekproef verschillen van de ongewogen conclusies. In de hoofdstukken met resultaten rapporteren we zowel gewogen als ongewogen conclusies. De gewogen conclusies mogen gelezen worden als representatieve uitkomsten van de gemeente Eindhoven.

Standaardafwijking voor betrouwbaarheid

Als we uitspraken willen doen over de gehele populatie, is het van belang rekening te houden met de betrouwbaarheid van je uitkomsten. De uitkomsten van een gewogen steekproef zijn niet zonder meer hetzelfde voor alle inwoners van de gemeente samen. Een steekproef heeft namelijk altijd een bepaalde mate van onzekerheid.

Als we resultaten met elkaar vergelijken, maken we gebruik van de 95%-betrouwbaarheidsintervallen van die resultaten. Daarmee geven we aan wat de kans is dat bij een ander maar vergelijkbaar onderzoek dezelfde uitkomsten zullen worden gevonden. Bij herhaling van de steekproef met andere deelnemers bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid binnen het betrouwbaarheidsinterval. Als we aangeven dat resultaten *significant* van elkaar verschillen, dan betekent dat dat er geen overlap zit in het betrouwbaarheidsinterval van die resultaten.

Latente Klasse Cluster Analyse (LKCA) voor identificeren van groepen

Met de statistische techniek Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) hebben we onderzocht voor de representatieve steekproef (gewogen brief en DigiPanel) welke groepen we kunnen onderscheiden wat betreft de waarde die zij hechten aan de verschillende ideeën over samenleven vanaf dag één, en over wat de gemeente op en rond opvanglocaties moet regelen. Deze methode zoekt naar groepen die grotendeels dezelfde

antwoorden geven in de PWE-keuzetaak óf die de opties juist heel anders prioriteren dan andere groepen. Interessante vervolgvragen zijn hoe deze groepen te karakteriseren zijn. Zitten er in een bepaalde groep meer vrouwen dan mannen? Meer ouderen dan jongeren? Of juist relatief veel mensen met een hoog opleidingsniveau of welvaart?

Omgang met persoonsgegevens

De vragen in de raadpleging waren allen in overeenstemming met de privacywetgeving (AVG). De belangrijkste manier waarop we dit waarborgen is dat de raadpleging anoniem is. De gegevens die we verzamelen zijn daarom wel gegevens maar geen *persoonsgegevens*. Een anoniem onderzoek mag vragen stellen over leeftijd, geslacht en opleidingsniveau, en ook over bijvoorbeeld land van herkomst, zonder dat de AVG van toepassing is.

In een anoniem onderzoek kan je in sommige gevallen toch tot de persoon herleidbare gegevens verzamelen. Bijvoorbeeld als het antwoord op een vraag (of de antwoorden op een combinatie van vragen) herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder. Dan is er sprake van een persoonsgegeven. In dat geval is de AVG van toepassing. De combinatie van de gegevens die in deze raadpleging verzameld worden is echter niet herleidbaar tot een groep van drie huishoudens of minder in de gemeente Eindhoven.

Elke deelnemer aan de raadpleging kon verder zelf bepalen welke informatie hij/zij wil delen. Veel vragen over persoonlijke kenmerken in de raadpleging waren vrijwillig te beantwoorden (of over te slaan). De vragen die verplicht waren om door te kunnen gaan bevatten de antwoordoptie ‘zeg ik liever niet’.

Deelnemers werd gevraagd of zij het rapport wilden ontvangen. Indien zij dit wilden, konden zij hun mailadres achterlaten. Daarvoor werden deelnemers naar een ander platform geleid. De raadplegingen van Populytics zijn zo ontworpen dat het voor de onderzoekers niet mogelijk is om dit mailadres te koppelen aan de antwoorden die zijn gegeven in de raadpleging. Voor het verwerken van de mailadressen van de deelnemers is een verwerkersovereenkomst getekend met de gemeente en de mailadressen worden direct na het versturen van het rapport definitief verwijderd.

Beïnvloeding en/of fraude

We hebben diverse waarborgen om respondenten met verkeerde intenties te identificeren. Daarover kunnen we niet in al te groot detail treden. Maar om een voorbeeld te noemen: het is mogelijk om te zien of de raadpleging meerdere keren is ingevuld vanaf één apparaat. (Zonder overigens te weten welk apparaat dat is. Dit is dus geen persoonsgegeven.) De unieke code in de brief aan de 10.000 willekeurig geselecteerde huishoudens is ook een waarborg.

Als een van onze waarborgen een signaal geeft, dan controleren we de betreffende deelname(s) handmatig. Om het bovenstaande voorbeeld te volgen: een herhaalde deelname vanaf hetzelfde apparaat hoeft niet vanuit verkeerde intenties te zijn. Binnen een huishouden kunnen meerdere personen vanaf hetzelfde apparaat deel hebben genomen aan de open raadpleging. Of een persoon kan begonnen zijn, de raadpleging onvoltooid afgesloten hebben, en op een later moment weer begonnen zijn. Als dit aantal erg afwijkend is, dan is dat een reden tot nader onderzoek. Daarbij kijken we ook naar andere waarborgen. Uiteindelijk kan dat leiden tot verwijdering van een deelname.

Na controle hebben we geen aanwijzingen gevonden dat er structurele beïnvloeding van de raadpleging heeft plaatsgevonden.

7. Appendix: Kwalitatieve analyse adviespagina A

Overzicht van meest gegeven argumenten voor elk van de acht opties uit adviespagina A. Waarom geven deelnemers veel of weinig punten? Opties in volgorde van hoogste prioriteit naar laagste prioriteit.

LEGENDA

★	0 tot 5% van de getelde argumenten
★★	5 tot 10%
★★★	10 tot 15%
★★★★	15 tot 20%
★★★★★	20% of meer

1. Dat vluchtelingen de Nederlandse taal en cultuur kennen (5,6 punten)

Tabel 4

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, het leren van de Nederlandse taal en cultuur is een voorwaarde voor integratie	<i>“Als je de taal spreekt, maak je makkelijk contact en integreer je sneller.”</i>	★★★★★	Beheersing van het Engels is nuttig of voldoende.	<i>“Niet de hoogste prioriteit als ze Engels spreken.”</i>	★★★
Ja, de Nederlandse taal spreken heeft een positief effect op contact, communicatie en bouwen van een sociaal netwerk	<i>“Dan kun je makkelijk meekomen in de samenleving, werk en opleiding. Geldt voor iedereen ook voor vluchtelingen”</i>	★★★	Dat komt vanzelf, bijvoorbeeld als ze naar school en aan het werk gaan	<i>“Prioriteiten stellen. Dit komt automatisch als men integreert in de samenleving door bijvoorbeeld (vrijwilligers) werk of een opleiding.”</i>	★★
Ja, want het leren van de taal en cultuur bevordert begrip en acceptatie tussen verschillende gemeenschappen; voorkomt misverstanden	<i>“Zonder integratie blijf je buiten de samenleving en wek je eerder irritatie dan begrip”</i>	★★★	Ja, niet voor tijdelijk, maar wel een vereiste voor vluchtelingen die permanent willen blijven	<i>“Er zijn statushouders en asielzoekers. Voor de eerste groep zou dit mogelijk goed zijn. Voor de tweede groep mogelijk minder.”</i>	★★
Ja, vluchtelingen worden geacht zich aan te passen uit respect naar de Nederlandse cultuur	<i>“Ik heb nu het idee dat wij ons moeten aanpassen aan hen, ze kiezen er toch zelf voor om naar Nederland te komen.”</i>	★★	We vragen dit ook niet aan groepen met een andere achtergrond, zoals expats of buitenlandse studenten	<i>“We verwachten ook niet van expats of buitenlandse collega's dat ze de taal leren, waarom zouden we dat van asielzoekers dan wel verwachten?”</i>	★
Ja, het beheersen van de taal en het begrijpen van de cultuur helpen vluchtelingen om zelfstandiger te worden	<i>“Belangrijkste is cultuur. Enige kennis van de taal zou handig zijn, met name om zich wegwijs te maken.”</i>	★★	Nee, vluchtelingen horen terug te gaan / ik wil geen vluchtelingen	<i>“Nee ze moeten terug naar eigen land”</i>	★

2. Dat het in en rond opvanglocaties veilig is (5,3 punten)

Tabel 5

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, veiligheid is een basisbehoefte voor vluchtelingen én omwonenden	<i>“Lijkt me logisch. We willen een veilige leefomgeving, de vluchtelingen zelf ook.”</i>	★★★★★	Het moet altijd en overal veilig zijn, niet alleen rond een opvanglocatie	<i>“Lijkt me niets meer dan normaal dat we veilig willen wonen, heeft in principe niets te maken met of je vluchteling bent of niet.”</i>	★★★
Ja, veiligheid is een voorwaarde voor omwonenden	<i>“Veiligheid van omwonenden mag nooit in het geding komen door vluchtelingenopvang”</i>	★★★	Als de andere punten zijn voldaan, dan komt veiligheid vanzelf	<i>“Als alles goed georganiseerd is en iedereen mee kan dan is het vanzelf veilig in en om opvangcentra”</i>	★★★
Ja, veiligheid heeft een positief effect op het mentale welzijn van vluchtelingen	<i>“Vluchten van de ene onveilige situatie naar de andere doet niemand goed”</i>	★★★	Nee, want vluchtelingen zijn hier zelf verantwoordelijk voor. Zij veroorzaken vaak zelf het probleem	<i>“De veiligheid hangt van hun eigen gedrag af”</i>	★★
Ja, het voorkomen van overlast ('onveiligheid') is een voorwaarde voor draagvlak en maatschappelijke acceptatie	<i>“Belangrijk voor vluchtelingen en omwonenden. Vergroot aanmerkelijk het draagvlak op langere termijn.”</i>	★★★	Nee, want het is al veilig of veiliger dan op andere plekken en waar de vluchtelingen vandaan komen. Geen extra aandacht nodig	<i>“Is beveiligd, onveilige situaties kun je soms niet voorkomen, ook niet met extra inzet”</i>	★
Ja, want op sommige plekken is het nu onveilig	<i>“Je hoort verhalen uit Budel en ter Apel vreselijk verhalen over criminaliteit en onveilige situaties. Dit mag niet in Eindhoven gebeuren”</i>	★			

3. Dat vluchtelingen werken. Of een opleiding volgen (5,0 punten)

Tabel 6

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, werk en opleiding hebben een positief effect op het mentale welzijn van vluchtelingen	<i>"Draagt bij aan gevoel voor eigenwaarde en maakt ze sneller zelfstandig."</i>	★★★★★	Nee, want voor veel vluchtelingen ligt in de eerste periode van aankomst geen focus op opleiding of werk	<i>"Uiteindelijk wel maar eerst kunnen settelen en tot rust komen. De rest volgt dan vanzelf."</i>	★
Ja, dat draagt bij aan zelfstandigheid	<i>"Voor een goede integratie in de samenleving, dat ze op eigen benen kunnen staan en voor perspectief in hun leven."</i>	★★★	Het hangt ervan af	<i>"Sommigen blijven, sommigen moeten terug. In het eerste geval is werken belangrijk. In het tweede geval is dat niet zo."</i>	★
Ja, want opleiding en werk hebben een positief effect op de integratie	<i>"Werken is in NL de handigste manier om te integreren"</i>	★★★	Nee, want het doel moet zijn dat ze teruggaan	<i>"Doel is dat vluchtelingen asap naar hun geboortegrond terug keren."</i>	★
Ja, dan dragen vluchtelingen bij aan de samenleving (wederkerigheid)	<i>"Als vluchtelingen kunnen en willen participeren en bijdragen in onze samenleving is dat voor beide positief."</i>	★★			
Meedoen aan de maatschappij is voor iedereen goed, ook vluchtelingen	<i>"Voor ieder mens is het belangrijk om zinvolle dagbesteding te hebben."</i>	★			

4. Dat vluchtelingen zo snel mogelijk zelfstandig zijn (3,9 punten)

TABEL 7

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want zelfstandigheid draagt bij aan het mentale welzijn	<i>"Het is voor niemand fijn om afhankelijk van anderen te zijn. Voor gevoel van eigenwaarde is het essentieel dat men snel zelfstandig is (...)"</i>	★★★★★	Nee, want uit andere prioriteiten (taal opleiding, werk) volgt zelfstandigheid vanzelf	<i>"Dat komt later als de taal leren spreken, opleiding volgen en werk zoeken, dan ben je al aardig op weg om zelfstandig te worden"</i>	★★★★
Ja, want zelfstandigheid kan de druk op de belastingbetaler verminderen	<i>"Des te sneller kost het de maatschappij minder geld"</i>	★★	Vluchtelingen hebben eerst ondersteuning nodig, niet zo snel mogelijk zelfstandig zijn.	<i>"Je bent gevlucht. Veiligheid, verwerkingstijd, hulp en begeleiding hierbij heeft prioriteit."</i>	★★★
Ja, want zelfstandigheid heeft een positief effect op integratie	<i>"Dat is voor de vluchtelingen en voor de maatschappij wel zo fijn, dan hoor je er ook echt bij"</i>	★★	Vluchtelingen moeten meer eigen verantwoordelijkheid nemen en minder ondersteuning	<i>"Laat ze eerst intentie zien dat ze willen bijdragen"</i>	★★★
Ja, dat is een basisbehoefte. Mensen willen zelf zelfstandig zijn	<i>"Niemand is graag afhankelijk, dat geldt nog meer als je uit een ander land komt"</i>	★★	Nee, want vluchtelingen zijn hier tijdelijk, zelfstandig worden is niet nodig of heeft geen prioriteit	<i>"Ik ga ervanuit dat de vluchtelingen niet blijven en geen rechten kunnen verkrijgen."</i>	★★
Ja, want voor hun vlucht waren ze ook zelfstandig. We verwachten van volwassenen dat ze zelfstandig zijn	<i>"Iedereen hoort zelfstandig te zijn"</i>	★			

5. Dat vluchtelingen zich welkom voelen in Eindhoven (3,1 punten)

TABEL 8

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, zich welkom voelen heeft een positief effect op het mentale welzijn van vluchtelingen	<i>“Ze hebben een stressvolle tijd gehad en kunnen dan tot rust komen.”</i>	★★★★	Dit doen we al of dit komt vanzelf. Ik zie de urgentie niet zo.	<i>“Als je geholpen wordt met cursussen, taallessen, opleiding of werk dan voel je je vanzelf welkom.”</i>	★★
Ja, want je welkom voelen heeft een positief effect op integratie	<i>“Als we daar niet voor zorgen dan zal het voor vluchtelingen moeilijk zijn te integreren, zelfstandig te worden en zich te ontwikkelen tot gelijkwaardige in onze samenleving..”</i>	★★★★	Ik heb liever niet meer (of minder) vluchtelingen	<i>“Geen aanzuigende werking realiseren”</i>	★★
Ja, dat heeft een positief effect op de houding/opinie van vluchtelingen jegens onze maatschappij	<i>“Wanneer je je welkom voelt hoop ik dat je ook wat makkelijker voor je medemens/buren iets wilt doen”</i>	★★★	Dat moet voor iedereen of overal gelden	<i>“Eigenlijk zou dit sowieso moeten zijn.”</i>	★★
Ja, je welkom en veilig voelen is een principe. Zo hoort het. Geldt voor iedereen	<i>“Net als ieder ander moet iedereen zich overal welkom voelen”</i>	★★★	Nee, ‘je welkom voelen’ is te persoonsgebonden. Ik geloof niet dat dit kan	<i>“Dit is zeker belangrijk. Maar wat is welkom voelen. Ieder mens ervaart dat anders.”</i>	★★
Ja, dat is waar we als Eindhoven voor willen staan	<i>“Staan voor Eindhoven, onze stad, en iedereen die er wil wonen krijgt twee open armen.”</i>	★	Je welkom voelen moet je verdienen of groeien	<i>“Dat gebeurt vanzelf als ze zich normaal gedragen”</i>	★

6. Dat vluchtelingen een vrijwillige bijdrage leveren aan de samenleving (3,0 punten)

TABEL 9

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, vrijwilligerswerk draagt positief bij aan mentaal welzijn (en niet doen leidt tot verveling en passiviteit)	<i>“Door deel te nemen aan de maatschappij voel je je nuttig, heb je een dagbesteding en structuur, geeft afleiding”</i>	★★★★★	Werk, opleiding en/of Nederlandse taal en cultuur zijn handiger of belangrijker	<i>“Nuttig om de samenleving te leren kennen. Maar betaald werk waarmee mensen op eigen voeten kunnen staan lijkt me een eerste prioriteit.”</i>	★★
Ja, vrijwilligerswerk is een manier om iets terug te geven. Voor wat hoort wat	<i>“Wij hebben ze ook vrijwillig opgevangen”</i>	★★★★			
Ja, vrijwilligerswerk heeft een positief effect op integratie	<i>“Beste manier van integreren en belangrijk dat je iets betekend voor de maatschappij. Voor alle mensen belangrijk.”</i>	★★★★			
Ja, vrijwilligerswerk helpt vluchtelingen bij hun taal- en cultuuroefening	<i>“Zo leren ze snel nieuwe mensen kennen en meedraaien in de maatschappij.”</i>	★★★			
Ja, vrijwilligerswerk kan de publieke opinie positief beïnvloeden en maatschappelijke acceptatie verbeteren	<i>“Iedereen die zijn of haar steentje wil bijdrage aan de samenleving is van harte welkom, we komen al genoeg werkende mensen tekort.”</i>	★★			

7. Dat de opvang de gemeente geen extra geld kost (2,7 punten)

TABEL 10

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, andere behoeftes (die van eigen inwoners) moeten prioriteit hebben (zoals armoede)	<i>"Eigen inwoners eerst. Men kan iemand pas helpen als men zelf gezond is."</i>	★★★★★	Ja, want opvang van vluchtelingen kost nu eenmaal geld/mag iets kosten/er is genoeg	<i>"Natuurlijk kost het de gemeente extra geld. Dat hoort erbij"</i>	★★★★★
Ja, dit is de verantwoordelijkheid van de nationale overheid of de EU (en daarmee ook de kosten)	<i>"Het is een probleem van de overheid, die moet het financieel oplossen"</i>	★★★★★	Ja, want goede opvang levert uiteindelijk veel meer op	<i>"Geef ze de mogelijkheden zo optimaal en snel mogelijk te integreren. Dan gaat de groep zo snel mogelijk bijdragen, ook aan de gemeente"</i>	★★★
Ja, vluchtelingen moeten zo snel mogelijk op eigen benen staan (deelnemers zien een andere oplossing dan de gemeente die betaalt voor opvang)	<i>"Wij moeten ook op eigen benen staan en onze centjes zelf verdienen. Iedereen moet voor zich zelf kunnen zorgen"</i>	★			
Ja, want het leven is al duur	<i>"Ik betaal al genoeg belasting"</i>	★			

8. Dat vluchtelingen zich kunnen verplaatsen in de stad (1,5 punten)

TABEL 11

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, mobiliteit is een voorwaarde voor het bereiken van werk, opleiding, voorzieningen en instanties	<i>“Wanneer je je makkelijker kunt verplaatsen zonder belemmeringen kun je makkelijker en sneller een bijdrage leveren aan de maatschappij.”</i>	★★★★★	Ik vind het probleem niet zo groot of urgent	<i>“Lopen behoort altijd tot de mogelijkheid, en mogelijk kunnen ze zelf een fiets of ander vervoersmiddel aanschaffen.”</i>	★★★
Ja, want mobiliteit heeft een positief effect op vrijheid en autonomie	<i>“Met een fiets leer je de omgeving kennen en ben je zelfstandig. Begin van erbij horen.”</i>	★★★★			
Ja, want mobiliteit heeft een positief effect op integratie	<i>“It is important they have the possibility to explore different parts of the city, to find work or join social and integration-related activities and to connect with the Dutch culture and society.”</i>	★★★			

8. Appendix: Kwalitatieve analyse adviespagina B

Overzicht van meest gegeven argumenten voor elk van de acht opties uit adviespagina A. Waarom geven deelnemers veel of weinig punten? Opties in volgorde van hoogste prioriteit naar laagste prioriteit.

LEGENDA

★	0 tot 5% van de getelde argumenten
★★	5 tot 10%
★★★	10 tot 15%
★★★★	15 tot 20%
★★★★★	20% of meer

1. Dat het in en rond opvanglocaties veilig is (5,9 punten)

TABEL 12

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want veiligheid is een basisbehoefte	<i>"Zonder veiligheid hoeft de rest ook niet"</i>	★★★★★	Nee, want het moet niet alleen rondom de opvanglocatie veilig zijn, maar overal.	<i>"Sorry. Zullen we zorgen dat overal veilig is en dus ja ook hier. Ik vind dit een stupide vraag."</i>	★★
Ja, want dat is goed voor het welzijn van zowel vluchtelingen als buurtbewoners	<i>"Essentieel, zowel voor huidige omwonenden als de vluchtelingen zelf. In een situatie waarin mensen angst hebben komt iets positiefs lastig van de grond."</i>	★★★★★	Nee, door op andere opties te focussen wordt het veiliger	<i>"Ja, dat is belangrijk, maar voldoen aan de eerder gesuggereerde voorjaars als werk en scholing, maakt de kans op ongeregelheden kleiner. [...]"</i>	★★
Ja, want het voorkomt negatieve effecten op de omgeving	<i>"Een eerste vereiste. Het kan niet zo zijn dat burgers 's-avonds niet meer over straat durven. Geïmporteerde criminaliteit dient onmiddellijk te worden aangepakt."</i>	★★★	Nee, want dit is niet een taak van de gemeente	<i>"Zijn ze zelf verantwoordelijk voor"</i>	★
Ja, dat is nu niet altijd voldoende, kijk bijvoorbeeld maar wat in Budel of Maarheeze gebeurt	<i>"Praktijken zoals in Budel en Maarheeze doen het ergste vrezers. Daar wordt ook steeds gezegd dat er oplossingen komen. De realiteit laat zien dat het tegenovergestelde het geval en de overlast maar toeneemt."</i>	★★	Nee, want het is al veilig of veiliger dan op andere plekken en waar de vluchtelingen vandaan komen	<i>"How do you define safe? i feel most of the places in Eindhoven are safe to live."</i>	★
Ja, want veiligheid is een voorwaarde voor acceptatie en draagvlak	<i>"Een onveilige omgeving neemt draagvlak weg in buurt."</i>	★★			

2. Dat er aandacht is voor de leefbaarheid van iedereen in de buurt (5,0 punten)

TABEL 1.3

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want de komst van vluchtelingen mag geen negatief effect hebben op de levenskwaliteit van inwoners	<i>“Ook voor mensen die er reeds wonen moet de komst van een vluchtelingenlocatie niet belastend zijn.”</i>	★★★★★	Nee, dit is altijd belangrijk, niet enkel bij de opvang van vluchtelingen	<i>“Vanzelfsprekend, zoals voor heel Eindhoven geldt”</i>	★★★★★
Ja, want dat is het uiteindelijke doel voor iedereen	<i>“Samenleven is belangrijk, dat moet in goede harmonie.”</i>	★★★★	Nee, als je andere dingen regelt dan volgt dit ook	<i>“[...] Niemand is ermee gediend als een buurt onveiliger wordt [...]. Maar daarom moet er gewoon de mogelijkheid tot werkgelegenheid zijn.”</i>	★
Ja, het behoud van leefbaarheid is cruciaal voor het draagvlak	<i>“Hoe leefbaarder voor iedereen hoe minder de weerstand zal zijn.”</i>	★★★	Nee, andere dingen zijn belangrijker	<i>“Ik vind de andere opties belangrijker”</i>	★
Ja, en bewonersparticipatie is een voorwaarde voor leefbaarheid	<i>“Mensen zullen ongetwijfeld niet blij zijn met vluchtelingen in hun buurt. Daarom is het belangrijk om juist met de buurtbewoners in gesprek te gaan.”</i>	★★★			
Ja, en aanpassen en wennen aan elkaar zijn een voorwaarde voor leefbaarheid	<i>“Iedereen zal tijd nodig hebben om aan nieuwe mensen te wennen. Laten we snel beginnen met waarden en normen uit te [...] zodat er ook voordelen aan deze situatie kunnen ontstaan.”</i>	★			

3. Dat buurtbewoners meedenken over wat de gemeente op en rond opvanglocaties moet regelen (3,6 punten)

TABEL 14

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, dat heeft een positief effect op de relatie tussen buurtbewoners en vluchtelingen. Begrip en acceptatie	<i>"Goed voor wederzijdse acceptatie en gewenning"</i>	★★★★★	Nee, want dit gaat vanzelf. De mogelijkheid is er al	<i>"Lijkt me dat dat wel gebeurt, ook zonder dat het gefaciliteerd wordt"</i>	★★★
Ja, want het heeft een positief effect op integratie	<i>"Bevordert de integratie, door onderling contact"</i>	★★★★★	Als buurtbewoners dat willen, dan moet het kunnen. Vanzelfsprekend.	<i>"Als ze daar behoefte aan hebben moeten ze dat snel doen"</i>	★★★
			Dit is aan iemand anders	<i>"ik vind het niet perse iets dat door de gemeente direct gefaciliteerd hoeft te worden"</i>	★★

4. Dat er genoeg te doen is voor kinderen en jonge vluchtelingen (2,8 punten)

TABEL 15

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want dat voorkomt verveling en overlast	<i>“Vooral voor kinderen vind ik het erg belangrijk dat ze goed opgevangen worden. [...] Kinderen die zich vervelen (en daarnaast bijvoorbeeld een trauma hebben) zullen mogelijk overlast veroorzaken.”</i>	★★★★	Nee, want naast de huidige faciliteiten hoeft hier geen extra aandacht naar toe	<i>“Niet specifiek, kinderen moeten naar school gaan en ze kunnen gewoon gebruik maken van de parken en speeltuinen in de stad waar Nederlandse kinderen ook gebruik van maken.”</i>	★★★
Ja, want dat draagt bij aan de (snelle) integratie van jongeren	<i>“Kinderen en jongeren hebben slecht kleine ondersteuning nodig om snel in de Nederlandse culturen me te komen en kan werken als verbinding naar andere generaties”</i>	★★★	Nee, jongeren behoeven geen extra aandacht	<i>“Het is al fijn dat je veilig bent. Ik denk dat de overheid ervoor moet zorgen dat de asielprocedure drastisch verkort wordt, dan hoef je je met dit soort zaken niet bezig te houden.”</i>	★★★
Ja, want dat heeft een positief effect op de ontwikkeling van kinderen, en geeft hen toekomstperspectief	<i>“Jongeren hebben de toekomst en ze hebben veel meegemaakt. Ze mogen afleiding en plezier hebben”</i>	★★★	Nee, want dit kunnen vluchtelingen zelf regelen	<i>“Kunnen ze zelf organiseren”</i>	★★
Ja, want kinderen hebben recht op een zorgeloze jeugd	<i>“Kinderen zijn al extra de dupe van hun situatie”</i>	★★★	Nee, want dit zou voor iedereen moeten gelden	<i>“Geldt voor alle bewoners van het centrum”</i>	★★
Ja, want dat draagt bij aan het individuele (mentale) welzijn van kinderen	<i>“Zeer belangrijk, je wil niet dat ze nog een extra trauma oplopen.”</i>	★★★			

5. Dat de opvanglocatie schoon is (2,6 punten)

TABEL 16

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, en het is belangrijk dat vluchtelingen verantwoordelijkheid nemen voor het schoonmaken	<i>“Uiteraard, maar daar kunnen de vluchtelingen zelf ook aan bijdragen. Hoeft geen betaalde schoonmakers te zijn.”</i>	★★★★★	Dat lijkt me logisch en vanzelfsprekend. Altijd en overal.	<i>“Dit geldt in zijn algemeenheid voor de hele stad.”</i>	★★★★★
Ja, een schone leefomgeving is een principe of basisbehoefte	<i>“Lijkt mij een noodzaak om prettig te kunnen wonen.”</i>	★★★★			
Ja, want dat is goed het voor het welzijn van bewoners van de locatie	<i>“Alles start met een schone omgeving waarin je fijn kunt leven. Je moet zorgen dat er sociale controle ontstaat waarbij er samen gewerkt wordt om het leefbaar en schoon te houden.”</i>	★★★			
Ja, want dat is goed het voor het welzijn van omwonenden	<i>“We willen geen ziektes in en om de opvanglocatie. Geen last voor de omwonenden.”</i>	★★			
Ja, want dat draagt bij aan (een gevoel van) veiligheid	<i>“Een schone omgeving geeft een veilig gevoel en de mensen voelen zich daar veel fijner bij. [...]”</i>	★			

6. Dat er in opvanglocaties ook woningen voor andere woningzoekers komen (2,3 punten)

TABEL 17

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want er is een grote woningnood. Het is eerlijk om ook aan Nederlanders te denken.	<i>“Omdat er meer mensen woningnood hebben. En door bestaande Nederlanders te vergeten creëer je racisme en discriminatie.”</i>	★★★★★	Nee, deze oplossing werkt niet.	<i>“Lijkt me geen succes voor beide groepen. Trekt misschien ook wel een soort woningzoekers aan die nu niet de meest sociale inborst hebben.”</i>	★★★★
Ja, want het heeft een positief effect op integratie	<i>“Dit helpt de vluchtelingen om beter de normen en waarden van Nederlanders te begrijpen”</i>	★★★	Nee, een opvanglocatie is bij nature op basis van doorstroom, en bewoners hebben hun eigen behoeftes. Houd het doel voor ogen	<i>“Opvanglocaties zijn opvanglocaties. Geen huisvesting voor andere groepen.”</i>	★★
Ja, want gemengd wonen kan een positief effect hebben op wederzijds begrip en acceptatie	<i>“[It] wil tend to reduce stigma and encourage mixing between different social groups.”</i>	★★★	Nee, daar zal weinig interesse in zijn door vluchtelingen of bewoners	<i>“Denk niet dat je zit te wachten dat je studerende dochter op het azc in budel mag gaan wonen.”</i>	★★
Ja, want gemengd wonen draagt bij aan spreiding en diversiteit in woonwijken	<i>“Het wordt dan niet zo'n getto. Het is een kans op elkaar op een gewonere manier te ontmoeten.”</i>	★★	Nee, deze optie vergt geen prioriteit of wordt pas aangemoedigd op een later moment	<i>“Ik ga ervan uit dat de vluchtelingen in eerste instantie rust moeten vinden in een omgeving met gelijkgestemden”</i>	★★

7. Dat buurtbewoners de mogelijkheid hebben om vluchtelingen te helpen (2,2 punten)

TABEL 18

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, dat heeft een positief effect op de relatie tussen buurtbewoners en vluchtelingen. Begrip en acceptatie	<i>"Goed voor wederzijdse acceptatie en gewenning"</i>	★★★★★	Nee, want dit gaat vanzelf. De mogelijkheid is er al	<i>"Lijkt me dat dat wel gebeurt, ook zonder dat het gefaciliteerd wordt"</i>	★★★
Ja, want het heeft een positief effect op integratie	<i>"Bevordert de integratie, door onderling contact"</i>	★★★★★	Als buurtbewoners dat willen, dan moet het kunnen. Vanzelfsprekend.	<i>"Als ze daar behoefte aan hebben moeten ze dat snel doen"</i>	★★★
			Dit is aan iemand anders	<i>"ik vind het niet perse iets dat door de gemeente direct gefaciliteerd hoeft te worden"</i>	★★

8. Dat vluchtelingen meedenken over wat de gemeente op en rond opvanglocaties moet regelen (2,0 punten)

TABEL 19

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want vluchtelingen weten het beste wat ze nodig hebben. Heeft een positief effect op de kwaliteit en aansluiting van de voorzieningen op hun behoeften. Efficiënt en effectief.	<i>"Vluchtelingen komen uit andere culturen. Eigen inbreng in hun woonsituatie lijkt mij noodzakelijk voor een passende omgeving."</i>	★★★★★	Nee, vluchtelingen dienen geen inbreng te hebben in beleid. Ze moeten dankbaar zijn met wat ze krijgen	<i>"Als vluchteling dien je even te accepteren wat er je geboden wordt. (Vooral het 'moet' staat me tegen; 'zou kunnen' is misschien een betere term)"</i>	★★★★★
Ja, want inspraak heeft een positief effect op het welzijn van vluchtelingen.	<i>"Zelf meedenken geeft (...) beschikkingsrecht en een gevoel van waarde"</i>	★★★★	Nee, die verantwoordelijkheid ligt elders	<i>"Ik vind dat gemeente en buurtbewoners opvanglocaties dienen in te richten, een vluchteling is een passant op die lokatie."</i>	★★
Ja, want zo hoort dat. Het toont respect. Dit is een principe.	<i>"Dit zou [bijna] altijd het uitgangspunt moeten zijn"</i>	★★	Nee, ze hebben de kennis niet. Andere partijen wel	<i>"They are not familiar with the dynamics and culture of the city, it would be strange to have advice from someone who does not have the knowledge"</i>	★
			Ze hebben hier geen behoefte aan. Zorg voor basisbehoeftes.	<i>"Ik denk dat hun behoeftes in dit stadium vrij basaal zijn. Schone en veilige opvang. Veilig betekent ook met privacy."</i>	★
			Dat is onpraktisch met verschillende culturen en tijdelijkheid van bewoning	<i>"Lastig met zoveel verschillende culturen"</i>	★

9. Dat er genoeg mogelijkheid is voor ontspanning en recreatie voor vluchtelingen (2,0 punten)

TABEL 20

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want dat heeft een positief effect op het (mentale) welzijn van vluchtelingen	<i>“Ze zijn niet voor niets gevlucht en hebben veel aan hun hoofd. Ontspanning helpt dit te verwerken en er mee om te gaan. Hoe eerder, hoe beter. Hoe later, kost het meer tijd, zorg en geld.”</i>	★★★★	Nee, want andere dingen zijn belangrijker	<i>“Werk en onderwijs is belangrijker. De plek zou zodanig gekozen moeten worden dat de gebruikelijke recreatie en ontspanning voldoende is. Dat bevordert ook de integratie”</i>	★★★★
Ja, want dat voorkomt negatieve effecten (zoals ongewenst gedrag)	<i>“Verveling leidt tot onvrede en baldadig gedrag.”</i>	★★★	Nee, want dit moet niet alleen voor vluchtelingen georganiseerd worden	<i>“Waarom niet, als er maar voor gezorgd wordt dat de autochtonen ook deze mogelijkheden hebben.”</i>	★★★
Ja, want dat heeft een positief effect op integratie	<i>“Helpt om een plekje te vinden</i>	★★★	Nee, want dit is al voldoende beschikbaar (buiten het terrein)	<i>“Eindhoven heeft een rijk verenigingsleven en voldoende mogelijkheden voor ontspanning en recreatie. Dit hoeft niet uitgebreid te worden voor vluchtelingen [...]”</i>	★★
Ja, dat voorkomt verveling	<i>“Geeft de vluchtelingen iets om te doen.”</i>	★★	Nee, want dit kunnen ze zelf organiseren (met buurtbewoners)	<i>“Lijkt me een basis voorziening. Mogen ze verder zelf organiseren.”</i>	★★
Ja, want dat heeft een positief effect op de sfeer op de opvanglocatie	<i>“Voor een gemeenschap met veel personen is ontspanning, sport en recreatie een noodzaak.”</i>	★			

10. Dat buurtbewoners de voorzieningen op de opvanglocatie kunnen gebruiken (1,6 punten)

TABEL 21

Argument bij veel punten	Illustratie	Frequentie	Argument bij weinig punten	Illustratie	Frequentie
Ja, want dat heeft een positief effect op de integratie	<i>"Kan prettig zijn voor integratie en betere verstandhouding in de buurt"</i>	★★★★★	Nee, buurtbewoners hebben daar waarschijnlijk geen behoefte aan	<i>"De meeste buurten hebben al voorzieningen zoals speeltuinen en buurthuizen"</i>	★★
Ja, want dat heeft een positief effect op de relatie tussen vluchtelingen en inwoners. Begrip en acceptatie	<i>"Ik heb (..) aangegeven negatief tegenover vluchtelingen te staan, maar ik ken geen vluchtelingen (..) en heb er eigenlijk ook nooit mee te maken gehad. Dat vind ik raar van mezelf."</i>	★★★★★			
Ja, want dat is eerlijk/rechtvaardig. Vluchtelingen en omwonenden verdienen gelijke kansen.	<i>"Buurtbewoners moeten niet het idee hebben dat er voor vluchtelingen meer of betere faciliteiten zijn dan voor henzelf."</i>	★★★			
Ja, want het draagt bij aan een positiever beeld (publieke opinie)	<i>"Om draagvlak te creëren"</i>	★★			
Ja, want gedeelde voorzieningen dragen bij aan spreiding en diversiteit in woonwijken	<i>"Ik denk dat we moeten voorkomen dat vluchtelingen op een eiland in de wijk zitten"</i>	★			

9. Referenties

Geijsen, T., Vries, M. de, Maas, W., Tuit, C., Fillerup, L. & Mouter, N. (2022). Coronabeleid op de lange termijn: Welke doelen en maatregelen vinden Nederlanders belangrijk? Populytics.

Mouter, N., van Beek, L., de Ruiter, A., Hernandez, J.I., Schouten, S., van Noord, L., Spruit, S. (2021a). Brede steun voor ambitieus klimaatbeleid als aan vier voorwaarden is voldaan: resultaten van een raadpleging onder meer dan 10.000 Nederlanders over het Nederlandse klimaatbeleid. Populytics.

Mouter, N., Koster, P.R., Dekker, T. (2021b). Contrasting the recommendations of Participatory Value Evaluation and Cost-Benefit Analysis in the context of urban mobility investments. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 144, 54-73.

Mouter N, Shortall R, Spruit S, Itten A. (2021c) Including young people, cutting time and protecting useful outcomes: Participatory Value Evaluation as a new practice of public participation in the Dutch energy transition. *Energy Res Soc Sci*. 2021;75:101965.

Mouter, N., Koster, P.R., Dekker, T. (2021d). Participatory Value Evaluation for the evaluation of flood protection schemes. *Water Resources and Economics*, 36.

Mouter N, Hernandez JI, Itten AV. (2021e). Public participation in crisis policymaking. How 30,000 Dutch citizens advised their government on relaxing COVID-19 lockdown measures. *PLoS ONE* 16(5): e0250614.

Mouter, N., Jenninga, S., de Vries, M., Maas, W., Geijsen, T., Spruit, S. (2022). Een raadpleging ter voorbereiding van het Gelders burgerforum Klimaat. Populytics.

Mouter, N., de Vries, M., Jenninga, S., Spruit, S.L., Amezian, A., Munyasya, A. (2023a). Resultaten van de Landelijke Energieraadpleging Populytics.

Mouter, N, de Vries, M., Munyasya, A., Tuit, C., Hoefsloot, N., Cieraad, F., Lier, F., Tromp, H. (2023b). Uitkomsten van de Lelylijnraadpleging. Populytics.

Spruit, S.L., Mouter, N., de Vries, Schouten, S. (2021). 6681 Nederlanders denken mee over medisch keuren van rijbewijshouders. Populytics.

POPULYTICS

What would you do?